VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA

Katedra cestovního ruchu

Městská památková rezervace Štramberk-postoje občanů a veřejné správy k regeneraci a významu pro cestovní ruch

Bakalářská práce

Autor: Kateřina Walterová

Vedoucí práce: RNDr. Stanislava Pachrová, Ph.D.

Jihlava 2011

Copyright © 2011 Kateřina Walterová

Abstrakt

WALTEROVÁ, Kateřina: Městská památková rezervace-postoje občanů a veřejné správy k regeneraci a významu pro cestovní ruch. Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická Jihlava. Katedra cestovního ruchu. Vedoucí práce RNDr. Stanislava Pachrová, Ph.D. Stupeň odborné kvalifikace: bakalář. Jihlava 2011.

Bakalářská práce je zaměřena na městskou památkovou rezervaci Štramberk, její vznik, historické památky, které se zde nachází a její ochranu. Cílem této práce je zjistit postoje občanů a veřejné správy k regeneraci a významu pro cestovní ruch. Součástí jsou dotazníky určené místním obyvatelům, zastupitelstvu města a zastupiteli rezervace v Národním památkovém ústavu a SWOT analýza.

Klíčová slova

Cestovní ruch, městská památková rezervace, památková ochrana, regenerace, Štramberk

Abstract

WALTEROVÁ, Kateřina: The urban conservation area of Štramberk – the position of the citizens and the public administration towards the regeneration and the value for tourism. Bachelor work. College of Polytechnics Jihlava. Tourism department. The work supervisor RNDr. Stanislava Pachrová, Ph.D. Qualification degree: bachelor. Jihlava 2011.

This thesis is focused on urban conservation area of Štramberk, formation, historical monuments, which are lying in this town and their protection. The aim of this thesis is find the position of the citizens and the public administration towards the regeneration and the value for tourism. The thesis includes questionnaire for inhabitants of Štramberk, for city council and for assistant of this urban conservation in National heritage institute and SWOT analysis.

Key words

heritage protection regeneration Štramberk, tourism, urban conservation area

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval/a jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil/a autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, v platném znění, dále též „**AZ**“).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v knihovně VŠPJ a s jejím užitím k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě VŠPJ .

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje **AZ,** zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že VŠPJ má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom/a toho, že užít své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠPJ, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených vysokou školou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše), z výdělku dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence.

V Jihlavě dne

.....

Podpis

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí mé bakalářské práce RNDr. Stanislavě Pachrové, Ph.D. za její ochotu při vedení mé práce, za její spolupráci a cenné připomínky a rady. Touto cestou bych také ráda poděkovala všem, kteří byli ochotni vyplnit dotazníky důležité k závěrům mé práce, a kteří mi poskytli důležité informace k dané problematice a pomohli mi tak k dokončení bakalářské práce.

OBSAH

1 ÚVOD 11

2 Základní informace o městě Štramberk 12

3 Historie 13

4 Památky města 14

4.1 Hrad Štramberk 14

4.2 Kostel svatého Jana Nepomuckého 15

4.3 Městské opevnění 15

4.4 Štramberské náměstí s názvem Náměstí 16

4.5 Novorenesanční kašna 16

5 Přírodní památky 17

5.1 Kamenárka 17

5.2 Národní sad 18

5.3 Jeskyně Šipka 19

6 Významné osobnosti působící ve městě Štramberk 19

6.1 Zdeněk Burian 19

6.2 MUDr. Adolf Hrstka 20

6.3 Karel Jaroslav Mašek 21

7 Štramberské uši 22

7.1 Historie 22

7.2 Štramberské uši dnes 22

8 Cestovní ruch ve Štramberku 23

9 Vznik památkové péče 25

9.1 První památkový zákon 26

9.2 Současný památkový zákon 27

9.2.1 Městská památková rezervace 27

9.2.2 Kulturní památka 28
9.2.3 Národní kulturní památka 28
9.2.4 Národní přírodní památka 28
10 Městská památková rezervace Štramberk 29
10.1 Vymezení rezervace 29
10.2 Vzhled městečka a roubených domů 29
10.3 Horní a Dolní Bašta 33
10.3.1 Dům č. p. 105 33
10.3.2 Dům č. p. 278 33
10.3.3 Pláňava 34
10.4 Snahy u UNESCO 34
10.5 Financování památek 35
10.5.1 Dotační programy Ministerstva kultury 35
10.5.2 Program regenerace MPR a MPZ 36
10.5.3 Výzkumné programy Ministerstva kultury na roky 2006-2011 36
11 Dotazníkové šetření 39
11.1 Dotazník pro představitele městské samosprávy 48
11.2 Dotazník pro zástupce rezervace v Národním památkovém ústavu 49
12 Život v roubenkách a problémy spojené s ním 51
13 SWOT analýza 53
14 Zhodnocení a navrhovaná řešení 54
15 ZÁVĚR 56
POUŽITÉ ZDROJE 56
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ 60
PŘÍLOHY 61

SEZNAM ZKRATEK

CR…cestovní ruch

KP…kulturní památka

MK…Ministerstvo kultury

MPR…městská památková rezervace

MPZ…městská památková zóna

NKP…národní kulturní památka

NPP…národní přírodní památka

NPÚ…Národní památkový ústav

OP…ochranná pásma

VPR…vesnická památková rezervace

VPZ…vesnická památková zóna

1 ÚVOD

Moravský betlém, magické místo severní Moravy, perla ukrytá v lastuře Beskyd a také místo, které díky své kráse a jedinečnosti láká odedávna davy turistů a mnoho významných osobností, město Štramberk. [4]

Městskou památkovou rezervaci jsem si vybrala, protože ze všech vypsaných témat mi právě toto bylo nejbližší. A město Štramberk z důvodu, že bylo nejblíže mému domovu. Nikdy předtím jsem toto město nenavštívila, přivedlo mě sem až psaní mojí bakalářské práce a jsem za to velice vděčná. Na vlastní kůži jsem viděla všechny ty krásy historického malého městečka v předhůří Beskyd, o kterých jsem do té doby zatím jen slyšela nebo se později dočetla. Město provoněné perníkem na mě velice zapůsobilo.

Cílem moji práce bylo zjistit postoje a názory občanů a samospráv ve vztahu památky a cestovního ruchu. Součástí bylo dotazníkové šetření s dotazníky určené pro obyvatele městské památkové rezervace, pro zástupce městského zastupitelstva a pro zástupce rezervace v Národním památkovém ústavu. Obsahem práce je popis města a oblasti, ve které se nachází, jeho významná místa, památky, přírodní památky, osobnosti a o dalších a dalších věcech spojených s tímto městem, především však o městské památkové rezervaci. Součástí práce je vyhodnocení dotazníkového šetření a také porovnání těchto výsledků s ostatními památkovými rezervacemi, městy Nový Jičín a Příbor, které se obě nachází nedaleko Štramberku.

Na základě vyplněných dotazníků a zjištěných informací o městě se budu snažit sepsat opatření, která by podle místních obyvatel a příslušných orgánů, byla dobrá zrealizovat pro větší zájem turistů o tuto oblast a pro větší spokojenost místních obyvatel.

2 Základní informace o městě Štramberk

Štramberk má historickou, vědeckou a uměleckou cenu. První písemná zmínka o městě pochází ze 4. prosince 1359, kdy moravský markrabě Jan Jindřich Lucemburský povýšil osadu v podhradí na město. V roce 2009 slavilo město 650 let od založení.

Obrázek 1: Město Štramberk [27]

Město Štramberk nepatří mezi největší města, ale rozhodně patří mezi města nejvíce navštěvovaná a nejkrásnější na Moravě. Leží v Moravskoslezském kraji v okrese Nový Jičín asi 30 kilometrů od Ostravy. Toto horské městečko se rozprostírá v předhůří Beskyd v centru Štramberské vrchoviny, na svazích Libotínských vrchů, Kotouče a Zámeckého kopce. Dnes zde žije téměř 3 500 obyvatel (údaj z roku 2009). Městu i dalekému okolí dominuje zřícenina hradu Strallenberg, dnes Štramberk, po kterém je celé město pojmenováno. Pro zachovalou lidovou architekturu často nazýváno „Moravský Betlém“ nebo také Lašský Betlém. Ve městě je stále zachované středověké dělení, tedy dělení na hrad, předměstí a město. Městský znak-pravou polovinu tvoří znak Moravy, tedy stříbrná orlice v modrém štítu a levou polovinu tvoří zavinutá stříbrná orlice v červeném poli, představuje erb rodu Benešoviců. [4, 27, 30]

3 Historie

Historie města sahá až do doby prehistorické. Důkazem jsou tomu nálezy v Jeskyních Šipka a v dnes již zasypané jeskyni Čertova díra. Pozůstatky sídlišť a koster zde byly nalezeny přibližně 40 000 let př. n. l. a dále potom pozůstatky z doby kamenné 3 000 let př. n. l. a z doby bronzové 800 let př. n. l. První dochované zmínky se ale datují z 13. století, kdy v roce 1211 na tomto území vzniká malá ves.

Na dlouho neosídleném území mezi říčkami Jičínkou a Sedlnicí 4. prosince 1359 z malé vesnice vzniká město Štramberk. Zasloužil se o to markrabě Jan Jindřich Lucemburský, syn Jana Lucemburského a bratr císaře Karla IV. když z důvodu udržení míru před domácími i cizími nepřáteli nechal osadu povýšit na město. *„Hrome!“ řekl nahlas Jan, „vojenská posádka by už tady dávno byla, proč bych tu nepostavil město?“* (ADAMEC J. 2008, str. 34) Vydává Štramberku lokační listinu (jako jediná zachovaná na Novojičínsku) a řadu privilegií. Dal mu právo mílové, v okolí jedné míle nesměl nikdo provozovat stejná řemesla, jako byly provozovány ve městě, právo várečné, které udělovalo možnost vaření piva a dále možnost pečení chleba a právo prodávat maso. Jan Jindřich Lucemburský také město osvobodil na dobu osmi let od všech daní, aby se město mohlo lépe rozvíjet. Každé úterý se zde mohly konat trhy. Město spravoval rychtář (jeho rychta byla dědičná) a konšelé. Město bylo budováno jako hrazené a městečko zeměpanské a bylo obehnané hradbami, které navazovaly na hradby u hradu Štramberk.

Po roce 1380 dále spravovali panství potomci Jana Jindřicha Lucemburského, kteří dali městu pečeť a znak se znamením zavinuté střely. Po nich se majitelé střídali. V 17. století se nekatolické město dostává do vlastnictví olomouckých jezuitů, kteří usilovali o pokatoličtění místních obyvatel a o vybudování protireformačních snah. Nechali zde postavit dva kostely a obnovili tradici štramberských poutí. Nejvyšší horu okolí si pojmenovali jako Horu Olivetskou, na které nechali postavit dřevěný kříž a na nižší hoře (Kalvárii) dřevěnou kapli. Štramberk se tak stává navštěvovaným místem poutí, vedla zde poutní cesta až do Nového Jičína. S příchodem reforem Josefa II. bohužel město začalo upadat. Zrušil poutní cesty a místní nekatolíci uprchli do Saska. Vzkvétat začíná Štramberk teprve s přílivem osadníků na začátku 19. století.

Začínají se zde stavět dřevěné chaloupky, které jsou dnes pro Štramberk charakteristické. Místní obyvatelé se živili především zemědělstvím, řemesly a obchodem. V roce 1895 se město dostává do vlastnictví Klubu českých turistů, kteří se odkoupením postarali o zachování posledních zbytků hradu Štramberk. Nechali hrad zastřešit a upravit na válcovitou rozhlednu Trúbu. Největší rozvoj města se ale připisuje ke konci 19. století. Byl založen vápencový lom na hoře Kotouč a v důsledku toho byla v roce 1881 do města přivedena železnice. Trať vedla ze Štramberku do Studénky a později do Vřesovic. V roce 1938 je město okupováno německými vojsky. V roce 1945 osvobozen a začíná se tu rozvíjet těžba vápence. Vyráběl se zde kvalitní cement a vápno. [1, 23]

4 Památky města

4.1 Hrad Štramberk

Zřícenina hradu Štramberk, viz Obrázek 2, s gotickou věží zvanou Trúba je dominantou stejnojmenného města i širokého okolí. První zmínky o hradě pochází již ze 13. století, kdy byl hrad a celá osada poničena nájezdy Tatarů. V roce 1359 byla osada Janem Jindřichem Lucemburským povýšena na město nesoucí název Strallenberg, který podle odborníků znamená Bílá nebo Jasná Hora. Údaje z jiných pramenů také uvádí Bouřná nebo Hromová hora nebo také hrad stojící na hoře pánů se znamením střely nebo šípu. Hrad se nachází na vápencovém sedle mezi horou Kotouč a Bílou horou. Pravděpodobně byl založen mezi lety 1315-1325 Vokem z Kravař. Podle typu jeho půdorysu ho můžeme řadit mezi hrady, které se stavěly na českých územích ve 13. Století, typ sasko-hesenský. Hrad vznikl jako hrad zeměpanský a sloužil na obranu zemských hranic. Po nálezu měděných mincovních střížků je zřejmé, že na hradě také probíhala penězokazecká činnost.

Obrázek 2: Štramberská Trúba [27]

Jedná se o stavbu paláce se dvěma proti sobě stojícími sloupy. Jádro hradu tvořilo malé náměstí. Uprostřed něj stojí takzvaná Trúba, která má průměr 10 metrů, na výšku měří 40 metrů a dodnes tvoří okolí Štramberku. Hrad během jeho historie vlastnilo několik majitelů, postupně chátral, byl rozkrádán na stavební materiály a znovu rekonstruován.

V současné době zůstala zachována pouze Trúba, která byla zásluhou MUDr. Adolfa Hrstky (zakladatele Klubu českých turistů) upravena na rozhlednu a zastřešena. Nynějším majitelem je město Štramberk, který dnes usiluje o dostavění hradu podle původních plánu známého architekta Kamila Hilberta, který se podílel na dostavbě Svatovítské katedrály na Pražském hradě. [4, 22]

4.2 Kostel svatého Jana Nepomuckého

Kostel svatého Jana Nepomuckého tvoří dominantu štramberského náměstí zvaného Náměstí. Tento farní chrám byl založený 16. května 1721 páterem Karlem Pfefferkornem. V letech 1907-1908 byla kostelu, vystaveném ve vlašském stylu, přistavěna barokní věž, kde byly zavěšeny chrámové zvony. Výzdobu kostela tvoří malby známého brněnského malíře Jana Köhlera pocházející z 20. století. Interiéru vévodí vzácné sousoší Kalvárie, které se nachází nad hlavním oltářem a je datováno z let 1660. Toto sousoší pochází z kostela Povýšení svatého Kříže na Kotouči, který byl v roce 1782 zbourán. Zachoval se z něj jen dřevěný ochoz, kde byl v roce 1994 přistaven amfiteátr. V dnešní době se zde pořádají divadelní vystoupení, koncerty a jiná kulturní představení.

Stavba kostela spolu s dalšími vzácnými budovami je zapsána mezi národní kulturní památky. [9]

4.3 Městské opevnění

Štramberk bylo budováno jako město hrazené, musely být vybudovány také hradby. Pravděpodobně byly postaveny za vlády Jana Jindřicha Lucemburského, zakladatele Štramberku někdy po roce 1359. Téměř celé hradby se dochovaly, můžeme je tedy obdivovat tak, jak byly kdysi postaveny. Zůstala také původní gotická bašta a věž kostela svatého Bartoloměje, u kterého je dnes postavený malý amfiteátr. Hradby přesně

kopírují půdorys hradu, a mají tvar pětiúhelníka. Podivné je to, že jsou hradby pravidelné, což je díky kopcovitému terénu téměř nemožné. Na hradby byly napojené dvě brány. Horní brána, která vedla na náměstí kolem tehdejší radnice a Dolní brána, která byla hlavní spojnicí s městem. Ani jedna z bran nebyly dochovány. S postupem času, kvůli větší ochraně, byly původní kamenné zdi ještě zesíleny. [2, 27]

4.4 Štramberské náměstí s názvem Náměstí

Štramberské náměstí je obdélníkového tvaru a zprvu tu stálo 22 šenkovních dřevěných domů. První domy se zde začaly stavět ve 2. polovině 16. století. Domy stály otočené štítem k náměstí na rozloze široké asi 12 metrů. V každé roubence se nacházelo místo, kde se vařilo pivo, světnice, komora, půda a sklep. Dominantu náměstí tvořil stejně jako dnes kostel, stála zde také místní škola a fara, nacházel se zde také místní pivovar. V roce 1779 zde byl postaven první zděný dům. Po velkém požáru v roce 1849 musela být většina domů přestavěna a to již do dnešní podoby. Domy mají barokní štíty a tvoří čtyři bloky kolem samotného náměstí. Celé štramberské náměstí, viz Obrázek 3, patří v dnešní době mezi chráněné památky a některé objekty patří k městské památkové rezervaci. [2, 24]

Obrázek 3: Štramberské náměstí [24]

4.5 Novorenesanční kašna

Uprostřed náměstí stojí novorenesanční kašna. Pochází z přelomu 19. a 20. století. Litinová fontána stojí na betonovém soklu, ke kterému vedou kamenné schody. Samotná pískovcová nádrž má tvar polygonu. Podstavec je tvořený prstenci, celá fontána je pak zdobena motivy květů, akantů, mušlemi. Dole je úzká, nahoře tvoří

zvonovitý tvar, uprostřed kterého stojí socha ženy (Hygie), oblečené do dlouhých šatů. Na pravém rameni drží mísu, ze které tryská voda. Celá fontána tvoří krásný doplněk štramberskému náměstí. [24, 29]

5 Přírodní památky

Město Štramberk se může chlubit nejenom architektonickými památkami, ale také památkami přírodními. Městem vedou naučné stezky, které vás k těmto krásám dovedou. Nejčastěji navštěvovaná je hora Kotouč s Národním sadem, jeskyně Šipka, Kamenárka, Jurův kámen (skalní stěna, ve které pomocí zvětrávání vznikaly skalní jeskyňky a převisy), Pláňava nebo botanická zahrada a arboretum, které jsou návštěvníky stále více obdivovány. Je to hlavně z důvodu výskytů ohrožených a přísně chráněných rostlin a živočichů, kterým se na štramberském území nesmírně daří.

5.1 Kamenárka

Kamenárka se nachází přibližně pět set metrů východně od centra města. Rozprostírá se na rozloze 4, 46 ha. Tato přírodní památka byla vyhlášena v roce 2001 a patří mezi poslední dvě volně přístupné. V době středověku se zde lámal vápenec, v polních pecích se zde pálilo vápno, a dnes se jedná již o nefunkční vápencový lom, ve kterém můžeme vidět tithónské bloky štramberského vápence a také chráněné druhy rostlin a živočichů. Bylo zde objeveno mnoho druhů fosilních živočichů, zbytky rybích kostí, řas a bezobratlovců. Uprostřed lomu se nachází jezírko, ve kterém žije dnes chráněný čolek obecný nebo rosnička zelená. V areálu Kamenárky bylo založeno soukromé arboretum.

Bývalý lom slouží dnes jako pracoviště pro praktické výzkumy a ekologické výchovy organizaci ČSOP Apollo Štramberk. [11]

5.2 Národní sad

Národní sad nebo přírodní galerie soch vznikla na popud MUDr. Adolfa Hrstky 6. 8. 1922 na hoře Kotouč. Kdysi zde bývalo moře a později, v době bronzové, na této hoře sídlili pravěcí lidé. Našly se zde také pozůstatky po Keltech a Slovanech. Dnes je Národní sad národní přírodní památkou. Najdeme zde busty významných osobností českých dějin a kultury, které jsou zde vyobrazeni také pomocí pamětních desek. Můžeme obdivovat například bustu Leoše Janáčka, Bedřicha Smetany, Františka Palackého, Aloise Jiráska, sochu sv. Václava, památník Jana Žižky z Trocnova nebo T. G. Masaryka. Všechny sochy, které se zde nachází, jsou kopie skutečných uměleckých děl, jejichž originály jsou umístěny v novojičínském muzeu. Při vstupu do sadu si můžeme prohlédnout sousoší Pomník padlých od sochaře Františka Juraně na počest padlých hrdinů v první a druhé světové války.

Jezuité na hoře postavili křížové cesty a dva kostely. V jednom z kostelů byl vystaven lidový betlém zhotovený profesorem Aloisem Balánem. V roce 1922 byl ale ukraden a nahrazen dřevěným lidovým betlémem od štramberského řezbáře. Na jedné ze skal najdeme krásnou sochu Madony. Místní obyvatelé ji nechali zhotovit z vděčnosti za záchranu města při druhé světové válce.

V letech 1879-1887 na území Národního sadu prováděl své výzkumy novojičínský profesor Karel Jaroslav Maška. V ohništi, asi 1,4 metrů hluboko, nalezl zlomek čelisti neandertálského dítěte. Tento nález proslavil učitele a město Štramberk po celém světě. Na stejném území objevil o něco později jeskyni Šipku. Na jeho památku je v jeskyni umístěna jeho pamětní deska. Nálezy a atmosféra hory Kotouč byly dále inspirací uměleckému malíři Zdeňku Burianovi.

Dne 9. 1. 1960 zde byla vyhlášena Národní přírodní památka Šipka. Tato památka je chráněná z důvodů důležitých a významných archeologických nalezišť. Vyskytují se zde také ohrožené druhy rostlin. O Národní přírodní památku pečuje Agentura ochrany přírody a krajiny v Ostravě, město Štramberk a společnost KOTOUČ ŠTRAMBERK. Každoročně se zde provádí biotechnické zásahy navržené dle programů odborné péče, které schvaluje ministerstvo životního prostředí České republiky. [4, 13]

5.3 Jeskyně Šipka

Místo, původně nazývané Šípova díra, je dnes známé po celém světě. Je také nejvýznamnějším krasovým místem na severní straně hory Kotouč a nejvíce navštěvovaným místem Štramberku. Vznik původně krápníkové jeskyně není dosud znám, ale spekuluje se o tom, že byla vyhloubena vodním tokem a následné ledovcové působení ji zvětšovalo. Dnes je hlavní chodba jeskyně dlouhá 47 metrů a komín vysoký sedm metrů. Jeskyně Šipka sloužila po celá tisíciletí jako útočiště pro pravěké obyvatele, kteří zde zanechali velké množství nástrojů vyrobených z místního křemence a pazourků. Chránili se zde před nepříznivými vlivy počasí a před nepřáteli. Byly zde také objeveny kosti jeskynního medvěda, lva, pakoně, mamuta. V dnešní době jeskyni obývají pouze netopýři.

Po projití dlouhé chodby se jeskyně dělí na dvě chodby, Jezevčí díra a Krápníková jeskyně. Původně krápníková výzdoba se bohužel nezachovala, byla poničena lidmi po objevení jeskyně.

Jeskyně je známá od roku 1880, kdy zde Karel Jaroslav Mašek objevil dětskou neandrtálskou čelist, tzv. Šipeckou čelist. Nález byl o 24 let starší než nález v německém Neandethalu. [25]

6 Významné osobnosti působící ve městě Štramberk

6.1 Zdeněk Burian

Geniální český malíř a ilustrátor se narodil 11. února 1905 v Kopřivnici. Brzy po jeho narození se celá jeho rodina přestěhovala do Štramberku, kde jim byl pronajat dům na náměstí. Ve svých čtrnácti letech je přijat na Akademii výtvarných umění v Praze. Jeho díla byla inspirována pravěkem. Již jako malé dítě si Zdeněk hrával ve světoznámé jeskyni Šipka, kde nabíral motivy pro svou tvorbu. První kniha s jeho ilustracemi vychází v roce 1921 s názvem Dobrodružství Davida Balfoura. Kniha vychází v nakladatelství Antonína Svěceného, se kterým Burian od roku 1924 spolupracuje. Více jak dvacet let spolupracoval také se známým cestovatelem a geografem

Stanislavem Nikolaem, který byl šéfredaktorem časopisu Země a lidé. Pro tento časopis maloval Zdeněk Burian své ilustrace. Maloval také geografickou a etnografickou tematiku, portréty významných osobností, zátiší a alegorie a také paleontologické obrazové rekonstrukce, které dnes můžou lidé obdivovat ve světových galeriích a muzeích. Zdeněk Burian ilustroval knihy známým spisovatelům. Byli jimi například Karel May, Jules Verne, Jaroslav Foglar a Eduard Štorch. Je proslaven ilustracemi také pro spisovatele Jacka Londona, Daniela Defoa, Rudyarda Kiplinga. V roce 1935 se setkává s Josefem Augustou, s jehož zásluhou vznikly světově uznávané rekonstrukce prehistorických zvířat a života pravěku. Za jeho tvorbu mu byl udělen titul zasloužilého umělce. Za celý svůj život ilustroval asi 500 knih a 500 povídek, vytvořil 600 knižních obálek. Celkový počet jeho výtvorů se pohybuje asi kolem 13 500. Bylo uspořádáno čtyřicet výstav jeho děl a největší proběhla v roce 2005 v Jízdárně Pražského hradu. 1. července 1981 Zdeněk Burian umírá v jedné z pražských nemocnic. Na jeho počest po něm byla pojmenovaná planetka a také muzeum ve Štramberku, Muzeum Zdeňka Buriana. [31]

6.2 MUDr. Adolf Hrstka

Český lékař a vlastivědný pracovník, propagátor Štramberku a organizátor turistiky se narodil 7. března 1864 v Klešicích, viz Obrázek 4. Ve Štramberku působil nejprve jako obvodní lékař, pak městský radní a v letech 1907 -1911 tu dokonce působil jako starosta. Za jeho činy si mezi obyvateli získal úctu a obdiv. Po dobu čtyřiceti let se snažil zvelebovat celé město a hlavně památky. Zasloužil se o zastřešení hradní Trúby, pod kterou nechal vystavět útulnu, nechal vybudovat Národní sad na hoře Kotouč, podílel se na výstavbě místní školy, ve které se konaly umělecké výstavy. Mnohé z jeho budov, které nechal vybudovat, dnes již neexistují, například Perníková chaloupka. V roce 1895 začal vést pobočku Klubu českých turistů a dal podnět vzniku štramberské jednotě Sokol. Další zásluhou je podíl na vzniku Musejní a průmyslové jednoty ve Štramberku. Nechal zhotovit bustu

Obrázek 4: MUDr. Adolf Hrstka [4]

Leoše Janáčka, jeho velkého přítele. V té době byla první na světě. Jeho posledním velkým dílem byla turistická ubytovna stojící v blízkosti Trúby. V té době nazývaná Rašínova chata, dnes známá jako Chata dr. Hrstky. MUDr. Adolf Hrstka umírá 25. května 1931. Na pohřbu se s ním přišlo rozloučit přes 5000 lidí. Urna s jeho popelem je uložena na štramberském hřbitově. [4]

6.3 Karel Jaroslav Mašek

Badatel, vlastivědný pracovník a profesor se narodil 28. srpna 1851 v Blansku. Objevil štramberské paleolitikum, Předmostí u Přerova a Homo předmostensis. Vystudoval reálku v Brně, techniku ve Vídni a v Novém Jičíně vystudoval matematiku a deskriptivní geometrii. Zabýval se výzkumy v jeskyni Šipka, ve které objevil čelist neandertálského dítěte. Byl proslaven svými výzkumy v Předmostí u Přerova. Prováděl také drobné sondážní akce na hoře Kotouč a na Jurově kameni a v Moravském krasu. Našel zde kamenné, bronzové a stříbrné předměty, které se staly součástí muzea ve Štramberku. Psal vědecké články do moravských časopisů a do odborných německých a vídeňských periodik. V roce 1887 vydal odbornou knihu, za kterou byl vysoce ceněn. O svých nálezech a výzkumech informoval lid v Časopise muzejního spolku v Olomouci. V roce 1895 byly jeho nálezy vystavovány na národopisné výstavě v Praze, která měla velký úspěch. O svých výzkumech také často přednášel, a to především Salzburgu, Moskvě, Krakově,… Za svého života byl členem několika významných společností, České akademie pro umění a slovesnost v Praze, Moravské muzejní společnosti v Brně, Vlasteneckého muzejního spolku v Olomouci, Královské české společnosti nauk v Praze. V dnešní době jsou jeho nálezy vystavovány v Zemském muzeu v Brně, kde byl v roce 1905 jmenován přednostou geologicko-paleontologického oddělení. Zemřel 6. února 1916. [10]

Štramberk byl proslaven mnoha dalšími významnými osobnostmi. Narodil se zde básník a spisovatel Zdeněk Bár, český bohemista, dialektolog a romanista Adolf Kellner, vlastivědný pracovník a sběratel lidového folklóru Cyril Hykel, svým malířským uměním obměnil Štramberk malíř Bohumír Jaroňka a velmi úzký vztah měl ke Štramberku také Leoš Janáček. [4]

7 Štramberské uši

7.1 Historie

Štramberské nebo také Tatarské uši jsou tradiční sladkou perníkovou pochoutkou města Štramberku. Jejich historie pochází z dob tatarských tažení z roku 1241. Tataři jezdili na malých koních a postupně dobývali jedno moravské město za druhým, vraždili, kradli, ženy odvlékali do otroctví. Štramberčané se ukrývali v hlubokých lesích a jeskyních nedaleko jejich obydlí. Tatarským nájezdům se zpočátku dokázali bránit, ale později místním obyvatelům začaly docházet síly a začali se modlit. Tataři se naštěstí utábořili v rovině, pod horou Kotouč. Odvážní muži v noci prokopali hráze nedalekého rybníka a všichni Tataři se s pomocí vytrvalých přívalových dešťů utopili.

Obrázek 5: Štramberské uši [28]

Po dlouhých bojích našli Štramberáci v tatarském tábořišti vaky s nasolenýma lidskýma ušima, které Tataři řezali křesťanům a na důkaz oddanosti je posílali svému chánovi. Na památku těchto událostí se každoročně ve svátek Nanebevstoupení Páně v domácnostech peče lahodné perníkové pečivo slazené medem a s přísadou tajného koření ve tvaru uší, viz Obrázek 5.

7.2 Štramberské uši dnes

Tato sladkost se v dnešní době nepeče už jen ve svátky, ale také při příležitostech rodinných a společenských oslav, svateb, výročích, také jako forma díků, pozornosti a vděku. Staly se nejznámějším a nejoblíbenějším suvenýrem města Štramberku.

Od roku 2000 mohou obchodní značku „Štramberské uši“ nést pouze výrobky vyrobené na území města. V dnešní době město eviduje celkem osm výrobců, kteří musí mít

trvalé bydliště i výrobnu ve Štramberku. Na počátku roku 2006 získala od Evropské unie Česká republika předběžný souhlas ochrany zeměpisného označení původu tohoto potravinářského výrobku. Od roku 2007 obdrželi jako první výrobek v České republice ochrannou známku od Evropské unie. [4]

8 Cestovní ruch ve Štramberku

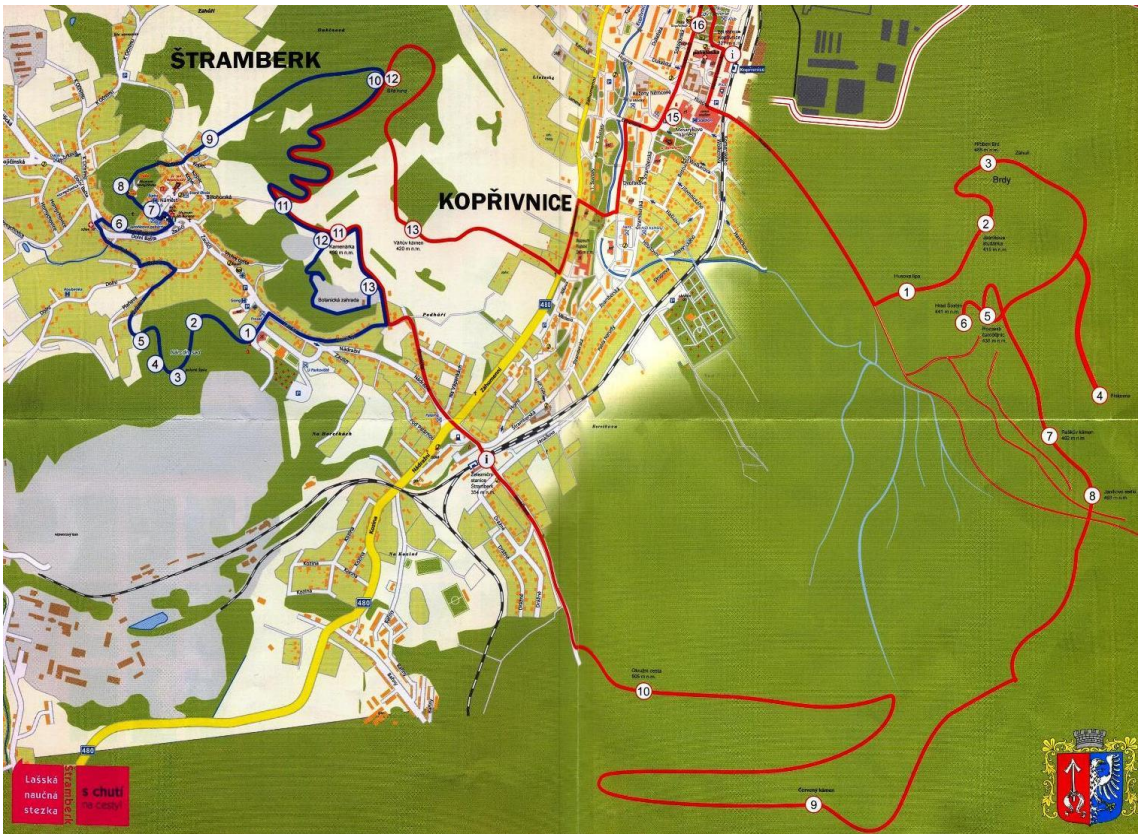
Cestovní ruch se na Štrambersku rok od roku stále více rozvíjí. A to i přesto, že počet turistů v Moravskoslezském kraji klesl v roce 2010, oproti minulým let, až o 9%. Historické roubenky, nádherná krajina a atmosféra celého města přiláká každoročně do města 150-200 tisíc turistů. Z cizinců sem nejčastěji zavítají turisté ze Slovenska, Polska, Německa, Ruska a Itálie. Tato oblast láká především svými památkami, lidé sem jezdí za pěší turistikou, odpočinkem, společenským životem a zábavou. Město po minulém režimu začalo vzkvétat a dnes se sem opět vrací život. Vzniká zde velké množství hospůdek, ubytovacích zařízení, galerií, kaváren a bylo opraveno velké množství původních domů. Město lákalo turisty v minulosti a láká je i v dnešní době. Ve Štramberku se rozvíjí především incentivní cestovní ruch. Nejvíce turistů zavítá do Štramberku během konání Štramberského kulturního léta. Návštěvníci také neopomíjejí množství dalších atraktivit. Ve městě mohou navštívit například Muzeum Zdeňka Buriana, které láká především děti, nebo Novojičínské muzeum, bájnou horu Kotouč, pro svou řadu přírodních památek a neodolatelné přírody, hrad Štramberk, pověstnou Trúbu, městský pivovar, ve kterém můžou ochutnat místní speciality-pivo Trubač a Štramberské uši, Perníkovku a mnohé další. Milovníci cykloturistiky a turistiky si také přijdou na své. Od roku 2003 mohou turisté využít značené turistické stezky a názvem „Lašská naučná stezka“ a množství značených cykloturistických tras. V moravskoslezském kraji je evidováno přes 139 cyklostezek o celkové délce 3 640,4 km. Atraktivitu městu dodává také snadná dostupnost. S městem jsou dobře zajištěny jak autobusové tak vlakové spoje.

Štramberk nabízí dostatečné množství ubytovacích kapacit. Nachází se zde 18 hotelů, penzionů a obytných chatek a k dispozici je přes 430 lůžek.

Od roku 2009 až po konec roku 2012 na území města probíhají dva projekty ve spojení s cestovním ruchem. První projekt podporuje samotné město Štramberk ve spolupráci města Kopřivnice. Jedná se o komplexní řešení problémů informačních systémů ve městě. Probíhá výměna současných informačních tabulí za nové a také nové značení turistických tras a cyklostezek. Celková vynaložená částka na projekt činí dva miliony korun. Druhý projekt souvisí s opravou nevyhovující budovy turistického informačního centra ve Štramberku. Do konce roku 2012 by zde mělo stát nové moderní turistické informační centrum pro širokou působnost v regionech. Cílem obou projektů by mělo být zlepšení informovanosti a služeb s dopadem na obec, Českou republiku i světa a přilákání většího množství turistů, kteří díky těmto projektům získají mnohem více informací o oblasti a budou se v ní lépe orientovat. Na druhý projekt byla vynaložena částka 7 milionů korun. Město se dále snaží o lepší informovanost a propagaci města a celé oblasti Lašska. Tento projekt podporuje Lašská brána Beskyd se sídlem v Kopřivnici. [3, 14, 18]

Lašská naučná stezka

Tato naučná stezka prochází oblastí Lašsko. Je to oblast, která přesně vymezuje území měst Kopřivnice, Štramberku, Příboru a dalších okolních menších městeček. Rozprostírá se v předhůří Beskyd, stejně jako Štramberk. Naučnou stezku nechalo postavit město Štramberk v letech 2001-2003, trasa vedoucí Štramberkem byla otevřena v roce 2003. Projekt byl postaven s cílem přilákat více turistů do oblasti. Původní plány financovala společnost KOTOUČ Štramberk s. r. o. ve spolupráci s ČSOP Štramberk, stezka ale bohužel zůstává nedokončena. Přepracované plány začalo realizovat město Kopřivnice a později je dokončil i Štramberk. Celková délka trasy je 16 km, na území města je to 6 km. Po cestě se můžeme zastavit na celkem třinácti zastávkách s tematickými tabulemi se zajímavostmi a nejdůležitějšími informacemi o navštívené oblasti. Celá trasa nás zavede k nejvýznamnějším a nejkrásnějším přírodním i architektonickým památkám ve městě. Stezka je přístupná celoročně. Vyznačené trasy můžeme vidět na Obrázku 6, modrá trasa vedoucí na území Štramberku a červená značí kopřivnický okruh. [3]

Obrázek 6: Lašská naučná stezka [3]

9 Vznik památkové péče

První zmínky o ochraně a péči památek se začínají objevovat již před 18. stoletím. Památková péče jako taková vzniká na přelomu 18. a 19. století, kdy začíná vznikat romantismus a spojuje se také s národním obrozením. V roce 1834 vydává Řecko první zákon na ochranu památek a bylo tak první, která podobný zákon vydala. V té době začínají i na území vznikat podobné zákony.

- 1796 – Vzniká Společnost vlasteneckých přátel umění,
- 1818 – založení Národního muzea,
- 1843 – vzniká archeologický sbor působící při Národním muzeu,
- 1854 – první archeologický časopis „Památky archeologické a místopisné.“
- Od konce 19. století u nás začínají působit významní představitelé památkové péče Alois Riegl a Max Dvořák.

Na rozhodnutí císaře Rakouska-Uherska se se sídlem ve Vídni zřizuje Centrální komise pro výzkum a zachování stavitelských památek. Stalo se tak 31. prosince 1850 a působnost tohoto zákona se vztahuje i na české země. Konzervátoři, jak se říkalo lidem, kteří zde působili, sepisovali všechny okolnosti, které by mohly mít špatný vliv na památky.

- 1859 – Centrální komise členem ministerstva kultury a vyučování,
- 1872 – centrální komise přejmenována na Centrální komisi pro péči o památky, péče se začíná vztahovat i na památky movité,
- 1891 – Josefem Alexandrem Helfertem schválen první památkový zákon, v uherské části monarchie tento zákon existuje již 10 let.

Centrální komise se snažila památky uvádět do původního stavu, později se přiklonili k modernějším metodám. V roce 1911 vzniká při Centrální komisi Státní památkový úřad, v roce 1918 vzniká na území Čech, Morava a Slezsko je stále řízeno z Vídně.

- Od roku 1920 vzniká Státní památkový úřad pro Moravu a Slezsko v Brně,
- 1919 – založen Státní archeologický ústav v Praze.

Od 1. ledna 1952 se po reorganizaci přejmenuje Památkový úřad na Státní památkový ústav v Praze. Národní kulturní komise v Praze přestala být správcem majetku a byla přeměněna na poradní sbor ministra. Po roce 1951 se však nikdy nesešla. [18, 21, 26]

9.1 První památkový zákon

První zákon, který se specializuje na ochranu a péči o památky schválen v roce 1958, zákon o kulturních památkách č. 22/1958 Sb. Památkou se rozumí každý kulturní statek, který byl dokladem historického vývoje společnosti, jejího umění, techniky, vědy nebo jiných oborů lidské činnosti. Památka musela mít architektonické, historické a památkové hodnoty. Rozhodovalo se o tom ve správním řízení orgány památkové péče. Orgánem tohoto seskupení bylo v té době ministerstvo školství s kultury. Vzniká také Státní ústav památkové péče a ochrany přírody, v jejímž čele stojí krajské národní výbory. [21]

9.2 Současný památkový zákon

V roce 1987 nabývá v platnost zákon o památkové péči č. 20/1987 Sb. Podle tohoto zákona jsou památkami pouze ty objekty, které byly ministerstvem kultury za kulturní památky prohlášeny. Na řadu objektů, které by se památkami mohly stát, ochrana přestala platit a mnoho z nich zaniklo. Do dnešní doby byl zákon o památkové péči několikrát novelizován, základy má stále ale stejné ze zákona z roku 1987. Proto se ministerstvo kultury snaží tento zákon reformovat. Především z důvodu nedostatku kvalifikovaných lidí v oboru, komplikovaného a nefunkčního statutu Národního památkového ústavu, legislativy neodpovídají dnešním potřebám, průtahy soudních jednání, systém je finančně náročný, nehospodárný a neefektivní. Je důležité tento systém novelizovat, jinak bude Česká republika přicházet o další a další vzácné památky. Ministerstvo by chtělo docílit přepsání kulturních památek ze státu na kraje, ve vlastnictví státu by zůstaly jen ty nejcennější. Sbírkové předměty zůstanou ve vlastnictví státu nebo ve Správě státních hradů a zámků. Dále by se měla sjednotit a zjednodušit nomenklatura, systematizace pracovních míst, odstranit všechny vedlejší činnosti, které nepatří k ochraně památek, musí být ale na druhou stranu zachovány ty, které úspěšně fungují, zmenšení počtu pracovních míst. Měla by být také navrhnuta opatření, která budou poskytovat daňové zvýhodnění pro ty, kteří jsou vlastníky kulturních památek. Ministerstvo by také chtělo, aby se více mluvilo o památkách, ať už v televizi nebo v rádiu, aby se dověděli a především zamysleli o stavu některých památek v České republice. [20]

9.2.1 Městská památková rezervace

Památková rezervace je vybraná část historického města, kde se nachází soubor nemovitých kulturních památek. Jedná se o dochované historické, architektonické budovy, vyznačující se především původním dochovaným půdorysem, zástavbou v původních tvarech a to včetně střech, bez novodobých stavebních prvků, původní exteriéry. Patří sem také městské infrastruktury (ulice, sochy, kašny…), významné archeologické naleziště. Jsou to památky, u kterých je důležitý nejvyšší stupeň památkové ochrany na takovém území. Jsou evidovány v seznamech státu, které vedou jednotlivé krajské výbory. Dělí se na movité a nemovité. Po druhé světové válce

na území bývalého Československa začaly vznikat první městské památkové rezervace. Stalo se tak podle zákona 22/1958 Sb., ve kterém jsou přesně vymezeny podmínky pro památkové rezervace. Městské památkové rezervace vyhlašuje vláda České republiky a v dnešní době je jich na našem území dohromady čtyřicet. [21]

9.2.2 Kulturní památka

Kulturní památkou můžou dle zákona movité i nemovité věci nebo jejich soubory. Musí to být památky, které mají svou historickou, uměleckou, vědeckou nebo technickou hodnotu a pochází z prostředí naší dávné společnosti až po tu současnou. Mohou to být práce lidské činnosti z nejrůznějších oborů. Všechny památky prohlašuje ministerstvo kultury ČR a jsou zapsány v Ústředním seznamu kulturních památek ČR, vede je Národní památkový ústav. Podmínkou pro zápis je, že památka musí být více jak 50 let stará. Návrh na zapsání může podat téměř kdokoliv, každá fyzická osoba. [21]

9.2.3 Národní kulturní památka

Patří mezi nejvýznamnější kulturní památky. Prohlašuje je vláda České republiky, která také stanovuje podmínky její přísné ochrany. Jsou rovněž zapsané v Ústředním seznamu kulturních památek. V roce 2010 se seznam rozrostl o dalších 38 památek, 33 movitých a 5 nemovitých. Zastoupena byla architektura a lidová kultura a technika. Na seznamu je dnešní době zapsáno celkem 274 národních kulturních památek. [21]

9.2.4 Národní přírodní památka

Národní přírodní památka je přesně definována v zákoně č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Zpravidla se jedná o menší území a bývají to geologické nebo geomorfologické útvary, naleziště vzácných nerostů, chráněných druhů rostlin a živočichů nebo historické parkové úpravy krajiny. Na těchto území nesmí probíhat žádná činnost, která by tyto objekty nebo území mohla poškozovat. V České republice je nyní na seznamu zapsaných 107 národních přírodních památek. [21]

10 Městská památková rezervace Štramberk

Dne 29. května 1969 bylo historické jádro města Štramberku prohlášeno městskou památkovou rezervací. Hlavním podnětem bylo zachování a uspořádání roubených chalup lidové architektury a zachování historického členění města na hrad, město a předměstí. Jedním z důvodů bylo také zabezpečit zvýšenou ochranu této aglomeraci, a to jako historickému dokladu hospodářského, historického a kulturního úsilí. Památkovou rezervaci tvoří nyní 132 památek, z nichž 70 je původních dřevěných, a některé jsou starší 300 let. Většina domů je terasovitě uspořádána na skalnatých svazích. Soubor těchto vlašských roubenek najdeme v ulicích: V Kútě, Zauličí, Kopec, Dolní ulice, Vrchní ulice, Horní a Dolní Bašta (tvoří nejcennější a nejzachovalejší část rezervace) a Jaroňkova ulice. Jaroňkova ulice je z těchto ulic nejkrásnější, a proto také právem nazývaná jako štramberská Zlatá ulička.

Osídlovat tuto oblast začali v 15. století vlašští pastevci, s nimiž přišel také nový způsob výstavby domů. Prvky se prolínají a později se k nim připojují zkušenosti místních obyvatel. Většina domů památkové rezervace je postavena koncem 18. století a začátkem 19. století. [4, 19, 28]

10.1 Vymezení rezervace

Obvod památkové rezervace se vymezuje od úpatí Zámeckého kopce s areálem hradu Štramberk, přes příjezdovou komunikaci a skupinu stodol, pokračuje směrem k Pláňavě a hoře Kotouč. Zde pokračuje po hranici státní a přírodní archeologické rezervace k Nádražní ulici, Vrchní ulici, Padol, ke svahům Bílého kopce a přes Jaroňkovu ulici zpět k areálu hradu. [4]

10.2 Vzhled městečka a roubených domů

„Ve Štramberku může býti každý dům osobitě studován architektem, starožitníkem, folkloristou – malován ze všech stran umělcem… Motivy jsou tam všude, tak jako pro učence a malíře… Štramberk je stvořen, aby se stal městem moravského umění.“

(RITTER W. 1920, str. 8)

Kvůli nerovnosti terénu se domy stavěly na vysokých podezdívkách, střecha je proto z jedné strany až na zemi, okna se štítem byla orientovaná směrem do ulice a měla úroveň prvního patra. Zpočátku bylo téměř celé město dřevěné a z důvodů častých požárů se původní vzhled městečka postupně měnil. Lidé si své příbytky většinou stavěli ze smrkového nebo jedlového dřeva a z kamene, který těžili v místních lomech. Nejstarší domy se stavěly z půlených kmenů, které lidé ručně štípali a osazovali hoblinou na vnější stranu. Později se používalo hraněné dřevo. Vnější stěny se nijak neupravovali, jen spáry se utěsňovaly mechem a vymazávali směsí hlíny a plev. Vnitřní stěny byly nejprve dorovnány hliněnou maltou a poté vybíleny vápnem. Ohniště, komíny a pece bývaly vyzděny z pálených nebo nepálených cihel a z kamene. Podlahy bývaly nejprve hliněné a později byly pokrývány dřevěnými prkny, v síni se objevuje nejčastěji hliněná nebo kamenná dlažba. Okna umístěná ve štítu domu prosvětlovala celou místnost a byla kryta jednodílnými okenicemi. Původně doškové střechy domů byly časem nahrazeny ručně opracovaným šindelem. Každá z chalup je něčím význačná a jedinečná. Skládají se z detailů, které vytvořili řemeslníci vlastníma rukama. Za unikát se také považuje to, že chalupy jsou stále osídleny a to jak starousedlíky, tak mladými lidmi. Toto všechno dělá památky o to hodnotnější, viz Obrázek 7.

Na předměstí Štramberku byly stavěny domy dvojdílné, trojdílné, domy komoro-chlévního typu a zemědělské usedlosti, viz Obrázek 8. Většinou záleželo na sociálních podmínkách obyvatel. Domy mívaly jen jednu až tři místnosti, obytná místnost, komora a síň. Ze síně se vcházelo do hlavní místnosti a po žebříku na půdu nebo do sklepa. V síni také bývalo otevřené ohniště sloužící k přípravě jídel a velká kachlová kamna. Vybavení chalup bylo prosté. V místnosti stála lavice a trnožový stůl s židlemi, na trámech bylo připevněno bidlo na oblečení, postel s peřinami a kolébkou. Na stěnách visely svaté obrázky, obrázky malované na sklo a police s hliněným nádobím. Interiér pak zdobily různé doplňky. Na první pohled bylo poznat, která rodina se zabývala tkalcovstvím, která soukenictvím a dalšími ručními řemesly. Na půdě se skladovalo seno, ovoce, sláma, nářadí, v létě zde přespávali mladší členové rodiny. Ve sklepě se naopak skladovaly brambory a potraviny.

K domům patřil nejvýše chlév nebo malá zahrádka. Před chalupou byl malý dvorek s hnojištěm, které bylo pro místní obyvatele jedno z nejdůležitějších. Za městem se stavěly stodoly a další budovy, které sloužily jako dílny pro řemeslníky nebo jako úschovna materiálu a úrody.

Velké problémy způsobovaly obyvatelům zásoby vody. Zdroje pitné vody zajišťovaly studny, některé z nich jsou ještě dnes funkční. Bývaly kryté šindelovou střechou a dřevěným roubením. Na náměstí stála cisterna, do které dřevěným potrubím stékala přebytečná voda ze studní.

Přesto, že jsou roubené chaloupky zapsané jako městská památková rezervace, v realitě to bohužel není znát. V posledních letech byly některé objekty poškozeny a mnohé z nich dokonce úplně zbourány z důvodu rekonstrukce místní komunikace. [4, 27]

Tabulka 1: Seznam ulic s roubenými domy [27]

Nádražní ulice	2 roubené domy, č. p. 172, 400, dům č. p. 155 (KP)
Zauličí	17 roubených domů, č. p. 88, 111, 116, 143, 147, 148, 166, 170, 176, 177, 189, 197, 199, 241, 335, 337, 388, 409 (KP), kaple
Plaňava	10 roubených domů, č. p. 207, 209, 211, 213, 215, 216, 324, 330, 413, 418 (KP)
Vrchní cesta	4 roubené domy, č. p. 123, 127, 133, 196
Dolní ulice	12 roubených domů, č. p. 206, 217, 220, 223-225, 322, 327, 341, 352, 355, 356, roubená usedlost č. p. 327 (NKP)
Dolní Bašta	11 roubených domů, č. p. 90, 258, 264, 266, 272-276, 278, 383 (KP)
Horní Bašta	18 roubených domů, č. p. 280, 288, 290-299, 301, 303-305, 325, 420, 302 (NKP), Prokopova kaple (NKP), bašta městského opevnění (NKP)
Kopec	2 roubené domy č. p. 51 a 58 (NKP), bašta městského opevnění č. p. 49 (NKP), roubená studna (NKP), dům č. p. 107 (NKP)

Obrázek 7: Roubené chaloupky [27]

Obrázek 8: Ulice Dolní Bašta [27]

10.3 Horní a Dolní Bašta

Tato ulice vznikala během 17. Století jako poutní ulička. Od Nového Jičína tudy procházeli procesí až do města Štramberku a během cesty se zastavovali u poutních kostelů a křížových kaplí. Horní Bašta je hlavní ulice a zároveň rovnoběžná s ulicí Dolní Bašta. Obě dostaly název podle gotické kaple, která je součástí městského opevnění a v ulici stojí dodnes. Nachází se zde největší množství roubených domů v seznamu památkové rezervace a jsou zde krásně vidět rozdíly mezi chudšími a movitějšími obyvateli. Najdeme zde dvoudílné domy s komorou a síní a rozměrnější domy se třemi okny v průčelí, větší komorou a chlévy. Výškové rozdíly mezi oběma ulicemi musely být vyrovnávány vysokou podezdívkou. Všechny domy byly vystaveny jednoduchým způsobem a dodnes můžeme obdivovat jejich harmonii a splynutí obydlí s přírodou. [4]

10.3.1 Dům č. p. 105

Tuto roubenou stavbu můžeme najít v Jaroňkově ulici, ve štramberské „Zlaté uličce." Chalupa stojí ve svahu a je součástí městského opevnění. Je přízemní, částečně podsklepená a úhlová. Celá stavba je postavena s ručně opracovaného lomového kamene a poté nabílena. V přízemí jsou po obvodu částečně opracované půlené trámy. Střechu tvoří ručně opracované šindele. Chalupa je dvojdílná, tvoří ji tedy jen roubená síň a jizba. Ke stavení byla přistavěna ještě komora se sociálním zařízením. V této chalupě se nezachovalo topeniště, které bylo v každé chalupě, a které bylo pro štramberské roubenky jedním z typických znaků. Původní je ale barva stavení, šindelová sedlová střecha a roubení chalupy. U této stavby se dochovala studna, rovněž s dřevěným roubením a jehlanovou střechou. [4, 27]

10.3.2 Dům č. p. 278

Roubenku s číslem 278 najdeme v ulici Dolní Bašta. U této chalupy musely být vyrovnány výškové rozdíly v terénu, je zasazena do vrstevnice. Objekt je taktéž částečně podsklepen, dříve zde býval chlév. Tato chalupa byla stavěna jako trojdílná a z ulice k ní byl přistavěn ještě přístavek. Je tvořena rovněž z opracovaných trámů,

sedlovou střechu pokrývá šindel. Ve štítové stěně, směrem do ulice, jsou dveře, kterými se vchází do síně a komory. V této roubence se ohniště a komínové těleso dochovalo. Ulice, ve které stojí tato chalupa, není strmá tak, jako ty ostatní, proto byla často využívána k zemědělským účelům. V této ulici stojí mnoho dalších roubených staveb. [4]

10.3.3 Pláňava

"Z té strany, která patří k Štramberku, tj. k půlnoci a vejchodu, všecka jest vysokým stromovím a krásným lesem, ano, i zahradním štěpovím při oupati obrostlá".

(TANNER M., 2009, str. 124)

Jedna z nejkrásnějších uliček štramberské městské památkové rezervace. Ulice začíná na hoře Kotouč, podél Kobylího potoka a pokračuje směrem k městu. Je částí Národního sadu a po cestě můžeme obdivovat busty známých osobností.

Za zmínku stojí také chalupa s názvem Jericho, která leží v ulici Horní Bašta. Během druhé světové války se zde ukrývali odbojáři Najvar a Syrek. V roce 1944 byl tento úkryt prozrazen, Syrek byl zabit nacisty a Najvar se při zatýkání zastřelil. Ve stejný den bylo gestapem pozatýkáno dalších 87 lidí, 38 z nich bylo zabito, ostatní zůstali vězněni nacisty. [4, 27]

10.4 Snahy u UNESCO

V roce 1997 byl poprvé podán návrh, aby se Štramberk stal součástí světového dědictví UNESCO. K tomuto návrhu se v roce 2009 vrací tehdejší starosta města Jan Socha. Důvodem jeho snahy bylo to, že v současné době na seznamu není žádná podobná památka. Podle jeho názoru je Štramberk natolik zajímavým a turisticky oblíbeným místem, že by si takové ocenění zasloužil. Jedním z hlavních důvodů byly také obrovské sumy peněz, které by UNESCO poskytlo na ochranu a další vývoj památek. V dnešní době jsou totiž dotace státu na opravy památek minimální. Návrhy se ovšem setkaly s rozlišnými názory. Podle některých jsou návrhy na zapsání části městské památkové rezervace předčasné a město by muselo vynaložit velkou částku peněz,

ostatní s tímto nápadem souhlasí. Nakonec se většina zastupitelstva shodla na podání návrhu a chtějí tímto zjistit, zda má městská památková rezervace Štramberk šanci získat toto ocenění. [6]

10.5 Financování památek

10.5.1 Dotační programy Ministerstva kultury

Ministerstvo kultury může přispět ze svého rozpočtu na obnovení kulturní památky podle § 16 odst. 2 zákona o státní památkové péči. Musí se jednat o kulturní památku České republiky, která je v havarijním stavu, je svého druhu ojedinělá nebo musí být zařazena do některých specializovaných programů ministerstva. V současné době má ministerstvo kultury šest specializovaných programů na obnovu kulturních památek, jeden program na ochranu památek na seznamu UNESCO, jeden program na podporu občanským sdružením a jeden na podporu záchranných archeologických nálezů. [5, 15]

- Program záchrany architektonického dědictví,
- havarijní program,
- program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón,
- program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny,
- program restaurování movitých kulturních památek,
- program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností,
- program Podpora pro památky UNESCO,
- program Podpory občanských sdružení v památkové péči,
- program Podpora záchranných archeologických výzkumů.

10.5.2 Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón

Díky tomuto programu, do kterého patří všechny městské památkové rezervace a zóny, se zlepšil téměř u všech památek jejich technický stav. Byl ustanoven vládním programem 209 v roce 1992 jako nástroj záchrany a rozvoje památek s kulturními hodnotami. Jejich cílem je také zlepšit životní prostředí a dále rozvíjet podnikatelské aktivity v historických centrech měst a vesnic. Jsou obnovovány infrastruktury ve městech, komunikace, programy přináší nová pracovní místa a další podmínky pro podnikání, do měst se vrací kultura a rozvíjí se cestovní ruch, který má za následek další rozvoj města, staví se informační centra, informační tabule, turistické stezky a cyklostezky. Prioritou je regenerace a péče o kulturní památky, o památkově chráněná území. Počítá se zde se spoluprací majitelů objektů. Finančních příspěvků tohoto programu mohou využít pouze ta města, která mají zpracovaný vlastní program regenerace a pokud se s vlastníkem podílí na obnově památky. Vlastníci jsou povinni pečovat o své památky, udržovat je v dobrém a chránit před poškozením. [16]

10.5.3 Výzkumné programy Ministerstva kultury na roky 2006-2011

Tento program byl zahájen v roce 2006 a finančně tak podporuje vybrané projekty. Dělí se na čtyři části:

1. Podprogram – nemovité kulturní památky a jejich soubory, památkově chráněná území a ostatní architektonické dědictví,
2. Podprogram – movité kulturní památky, jejich soubory a ostatní movité kulturní dědictví,
3. Podprogram – archeologické dědictví,
4. Podprogram – jevy tradiční lidové kultury.

Cílem tohoto programu je získat nové poznatky o všech památkách, ať už movitých nebo nemovitých, a poté se snažit o ochranu, aby byla co nejefektivnější. Veškeré poznatky pak prakticky a co nejlépe využít k záchraně památek. Přínosy těchto programů budou nové metody, postupy, nové informace, principy a technologie. [17]

Tabulka 2: Předpokládané výdaje na výzkumné programy Ministerstva kultury v letech 2006-2011 [17]

ROK	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Celkem (v tis. Kč.)
1. Podprogram	1 049	1 370	1 587	1 960	2 113	1 334	**9 413**
2. Podprogram	768	722	1 137	727	741	909	**5 004**
3. Podprogram	300	600	500	431	0	0	**1 831**
4. Podprogram	377	1 162	1 231	1 232	797	507	**5 306**
Program celkem	**2 494**	**3 854**	**4 455**	**4 350**	**3 651**	**2 750**	**21 554**
Náklady na hodnocení projektů	126	107	154	192	185	150	**914**
Celkem na programy poskytovatelů (výdaje na podporu výzk. prog. bez nákladů na jejich hodnocení)	**2 368**	**3 747**	**4 301**	**4 158**	**3 466**	**2 600**	**Úhrnem 20 640**

Město Štramberk zažívá velké problémy s památkáři. Dotace na opravu a údržbu památek rezervace jsou rok od roku nižší. V minulých letech dostávalo město příspěvky v souladu s Programem regenerace MPR od ministerstva kultury na památkovou péči 1,6 milionu korun, v roce 2007 jen 200 000. V roce 2011 dostane město částku 400 000 korun. Město tak ztrácí svou historickou cenu, protože z finančních částek nemohou opravit všechny památky. Příjmy z městského rozpočtu nestačí.

Plnou výši finanční částky poskytuje město z městského rozpočtu, pokud je památka ve vlastnictví města. Opravuje-li památku majitel objektu, přispívá město 10% z cílové částky, majitel hradí 40% a 50% částky na opravy poskytuje ministerstvo kultury. U církevních objektů hradí město 20%, církev 10% a zbylou částku uhradí ministerstvo.

Velkou zásluhu při rekonstrukci města má ostravský podnikatel Ing. Pavel Šmíra. Město Štramberk si velice oblíbil. Ve městě vlastní několik objektů, které bez podpory ministerstva kultury sám na vlastní náklady zrekonstruoval. Jedná se například o místní pivovar, restauraci a penzion a další historické budovy. Budova pivovaru byla téměř v demoličním stavu. S cílem obnovení pivovarnictví ve Štramberku se Pavel Šmíra rozhodl tuto budovu opravit a vrátit mu to tak historickou hodnotu. S pomocí

Památkového ústavu v Ostravě se mu povedlo tento projekt zrealizovat a dnes zde stojí naprosto funkční a stylová restaurace. Této pomoci si město velice cení, na opravu památek, které vlastní ostravský podnikatel, totiž nemusí vynaložit ani korunu a finanční příspěvky tak může použít na opravy jiných budov. Pavel Šmíra se snaží propagovat a zatraktivnit tuto oblast a podhůří Beskyd lepší informovaností na internetu, pomocí tištěných materiálů a pomocí veletrhů.

V roce 2011 vyhlásilo ministerstvo kultury program na podporu památek „Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností.“ Podpora se týká památek, které nejsou zapsány v seznamu památkových rezervací a nejsou národními kulturními památkami. Město Kopřivnice (obec s rozšířenou působností) pro tento účel obdržela částku 307 000 Korun.

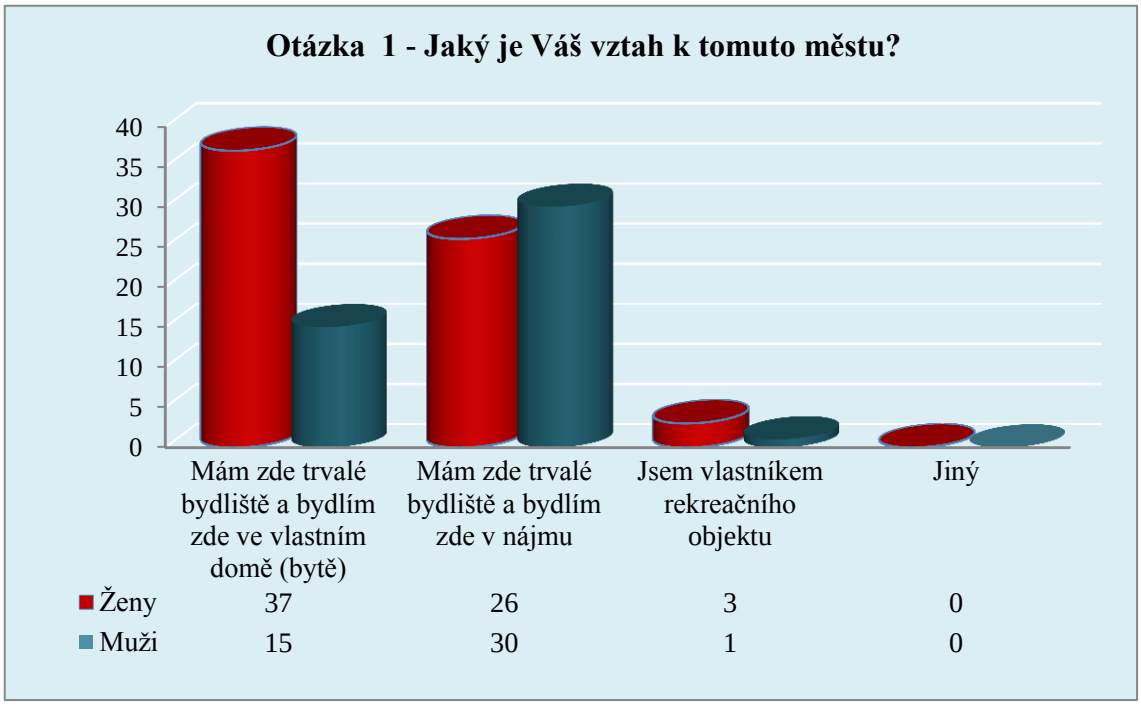
V roce 2011 Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón vyčlenil částku 137 milionů korun. Městské rezervace se dělí o částku 41,195 milionu korun.

Město se může také zúčastnit soutěže „Cena za nejlepší přípravu a realizaci Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón. Celková výhra činí 1 milion korun na opravu památek. [5, 12]

11 Dotazníkové šetření

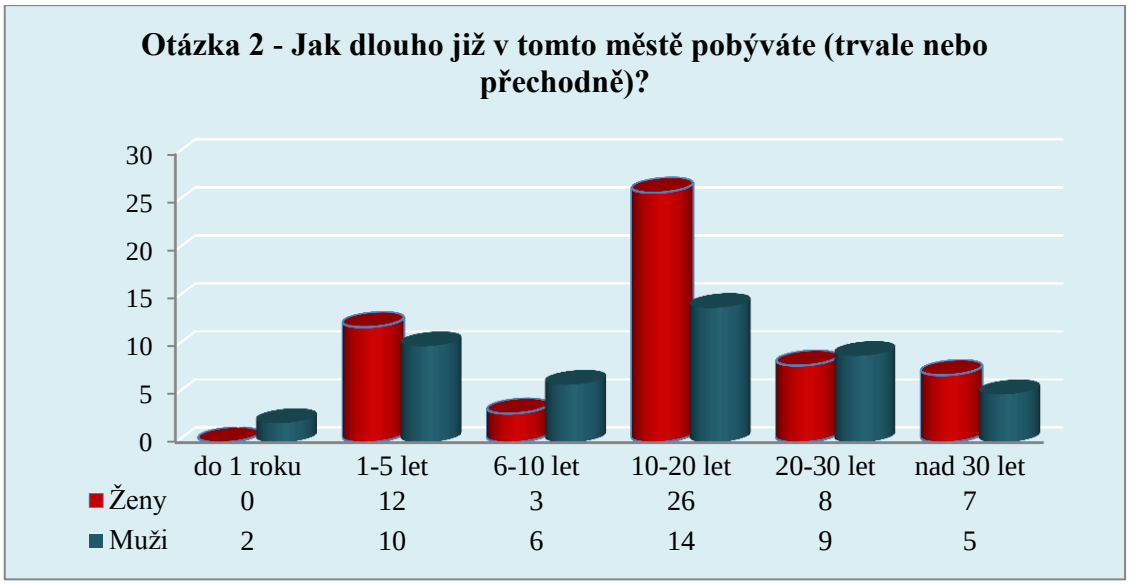
Dotazníkové šetření proběhlo během dvou měsíců v roce 2011. Na 13 otázek, 9 uzavřených a 4 polootevřené, kde mohli obyvatelé města Štramberku vyjádřit své pocity, názory a připomínky, odpovědělo celkem 104 respondentů, 58 žen a 46 mužů. Veškeré informace mi dotazovaní poskytli osobně nebo pomocí e-mailu.

Cílem šetření bylo zjistit postoj obyvatel k městské památkové rezervaci, jejich názory na bydlení v rezervaci a co by jako obyvatelé změnili ve městě, případně jaké řešení by sami navrhovali. Další dotazníky byli určené pro představitele městské samosprávy a pro člena Národního památkového ústavu. Celé znění dotazníků je přiloženo v Příloze.

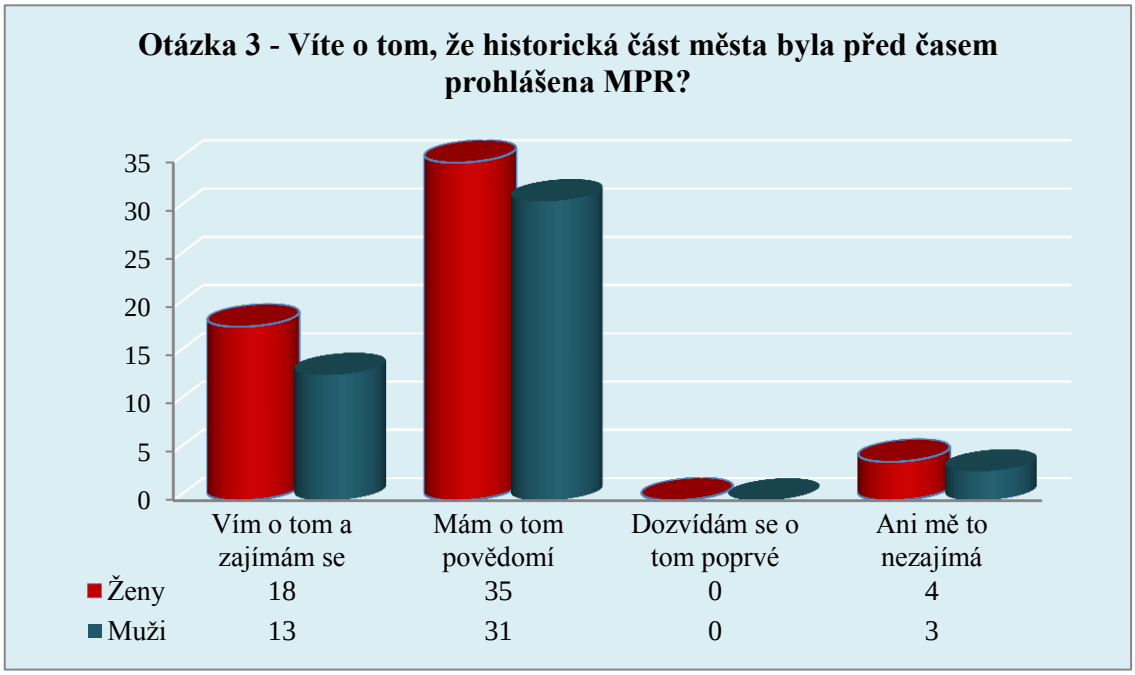
Graf č. 1: Vztah respondentů k jejich městu

Z prvního grafu vyplývá, že většina dotazovaných má ve Štramberku vlastní bydlení, druhou nejčastější odpovědí bylo bydlení v nájmu a jen čtyři dotazovaní jsou ve městě majiteli rekreačního objektu. Odpověď jiný neodpověděl nikdo, neboť jsou všichni stálými obyvateli, pro výzkum by tato odpověď jinak neměla smysl, pokud by se jednalo například jen o návštěvníky města.

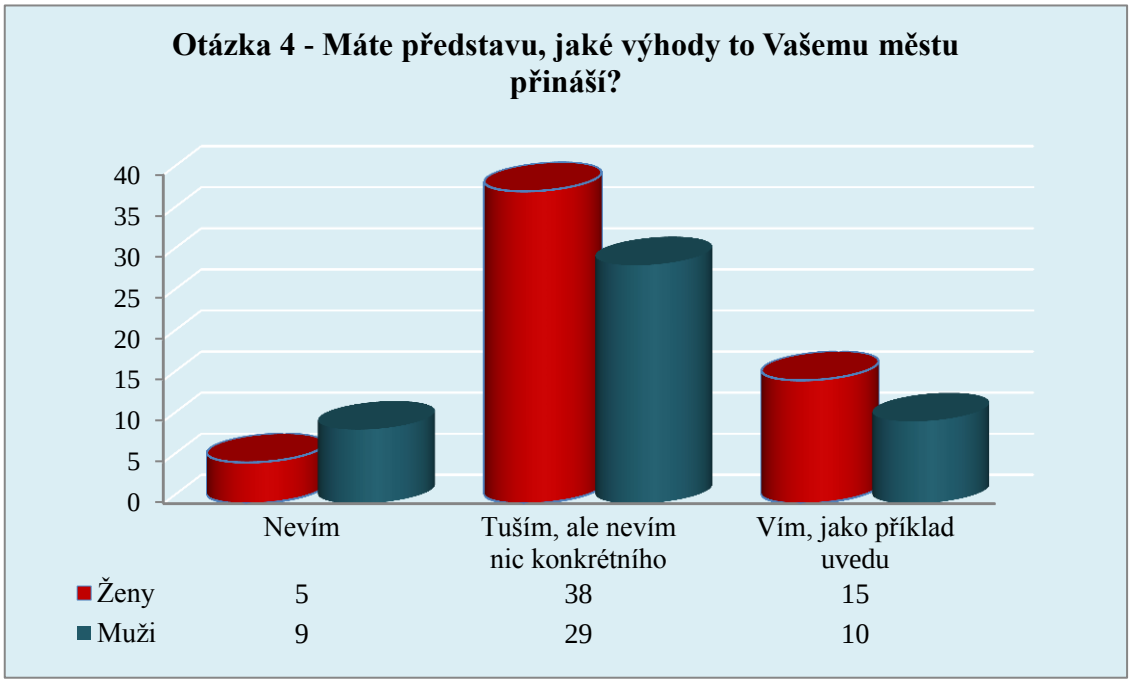
Graf č. 2: Délka pobytu ve městě Štramberk

Podle Grafu č. 2 bydlí většina obyvatel ve Štramberku v rozmezí 10-20 let. Do jednoho roku a dále odpověď do pěti let, zde bydlí jen nově přistěhovaní a většinou jsou to mladé rodiny, které se přistěhovaly nedávno a ve městě si teprve zvykají.

Graf č. 3: Prohlášení Štramberku za MPR

Z Grafu č. 3 plyne, že všichni obyvatelé vědí o tom, že jejich město je městskou památkovou rezervací, 31 dotazovaných se o tuto skutečnost zajímá osobně. Nikdo z dotazovaných neodpověděl, že by se tuto skutečnost dovídal poprvé. Z toho vyplývá, že obyvatelé jsou o této skutečnosti informováni, většinou ale nic konkrétního o rezervaci neví, tedy na pár výjimek. Některé obyvatele ale vůbec nezajímá, že je jejich město takto chráněné.

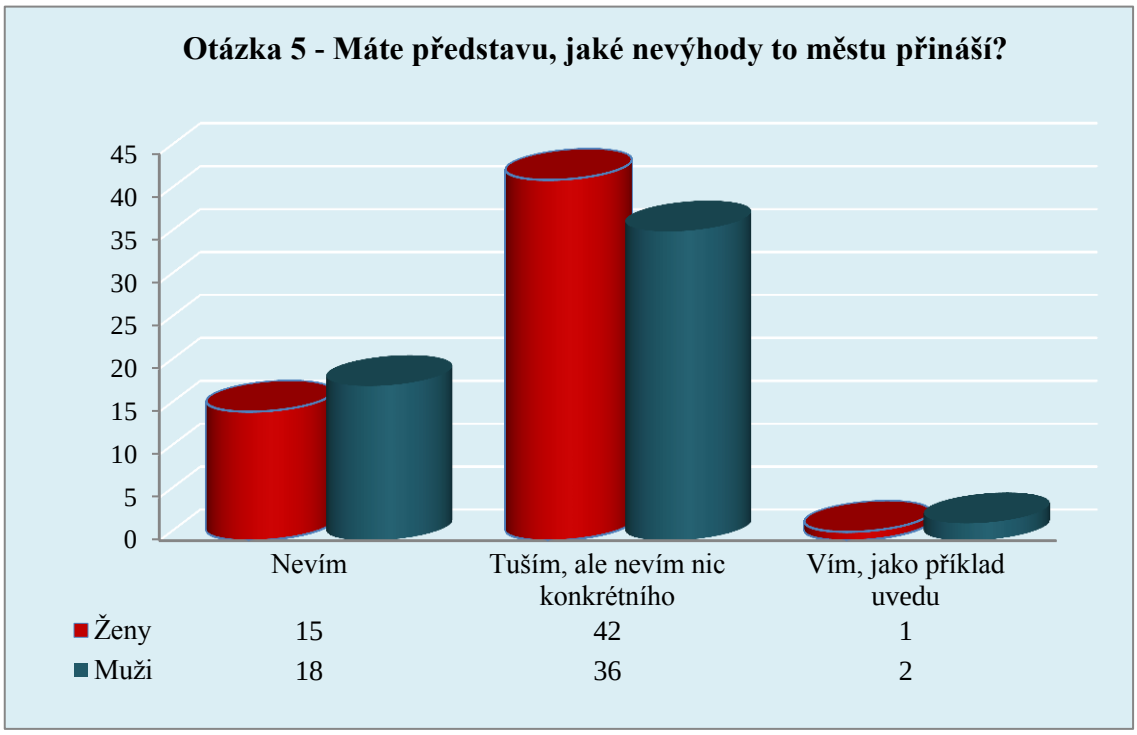

Graf č. 4: Výhody MPR

Všichni lidé sice vědí, že je jejich Štramberk na seznamu chráněných měst, ale málokdo tuší, co to znamená a co tato skutečnost městu přináší, viz Graf č. 4. Většina jen tuší, jaké výhody by to mohly být, konkrétně mi ale nedokázali odpovědět. Myslím si proto, že jsou lidé málo informovaní, co všechno přineslo městu vyhlášení MPR. Lidé, co ví, uváděli jako příklad:

- Větší finanční prostředky městu od státu,
- více turistů a rozvoj cestovního ruchu,
- větší finanční částky z turismu jdou do městského rozpočtu,
- příspěvky státu na opravy chráněných objektů, dotace a granty,
- větší kulturní vyžití,

- celkový lepší vzhled města,
- zahájení oprav historických roubenek.

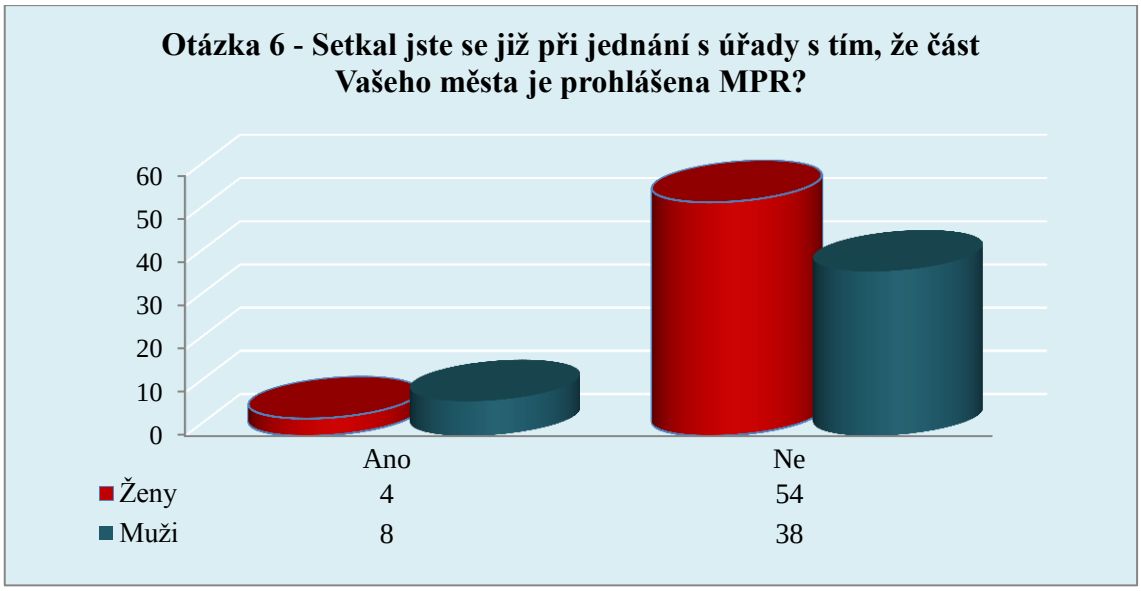

Graf č. 5: Nevýhody MPR

Obyvatelé města jen tuší, jaké nevýhody památková rezervace na dopad města má. Vyplývá to z Grafu č. 5. 33 dotazovaných vůbec netuší a jen tři lidé uvedli konkrétní příklady:

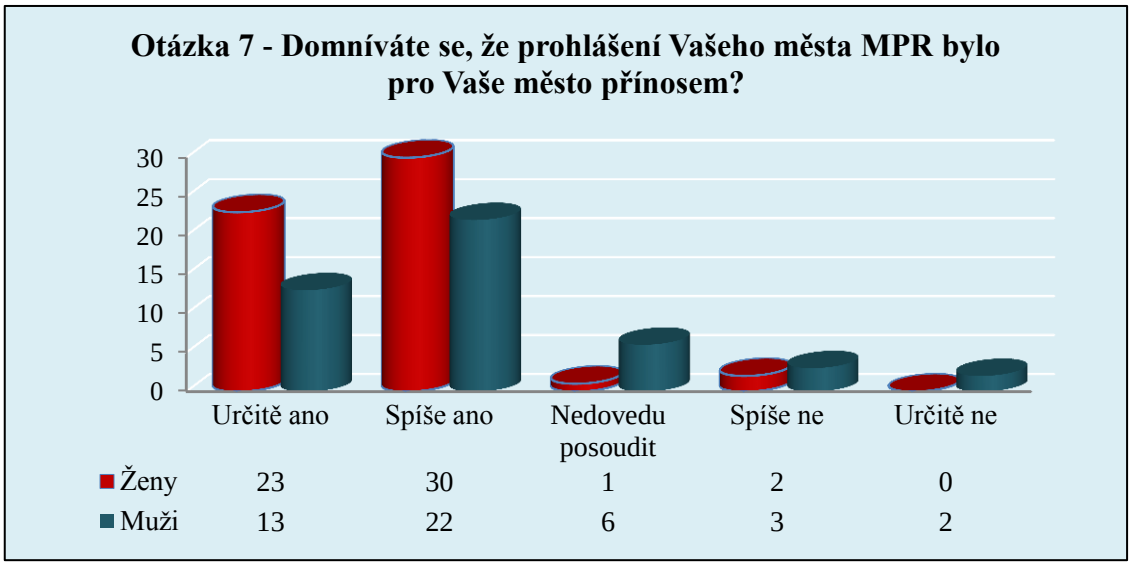
- Větší problémy při přestavbách a opravách chráněných objektů,
- přelidnění v největší sezóně díky turistům, pro které je Štramberk stále větším, cílem svých návštěv,
- celkové zatížení města,
- díky turistům jsou ve městě vyšší ceny některých výrobků a služeb,
- větší provoz na už tak špatných silnicích.

Obyvatelé uváděli spíše výhody, které městu přineslo vyhlášení městské památkové rezervace, proto usuzuji, že to pro město bylo spíše přínosem.

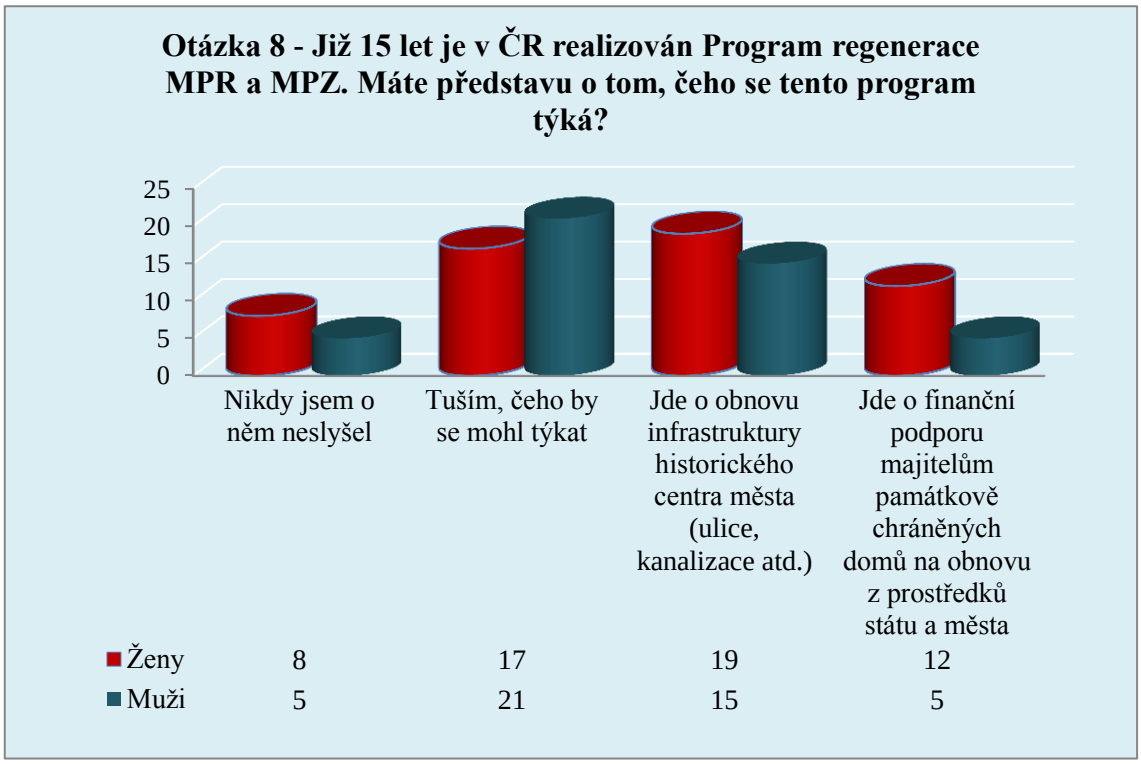
Graf č. 6: Setkání s úřady

Z Grafu č. 6 vyčteme, že téměř většina obyvatel se nikdy nesetkala s jednáním s úřady kvůli památkové rezervaci. Jednání s příslušnými úřady nastává již v okamžiku, kdy chce majitel chráněného objektu udělat nějaké změny. I při minimálních rekonstrukcích, jakými jsou například opravy fasády a střechy, výměny oken, musí žádat o povolení. Jedná se tedy spíše o obyvatele žijící přímo v památkové rezervaci. To je případ ostatních dvanácti respondentů, kteří se s jednáním s úřady již při této skutečnosti setkali.

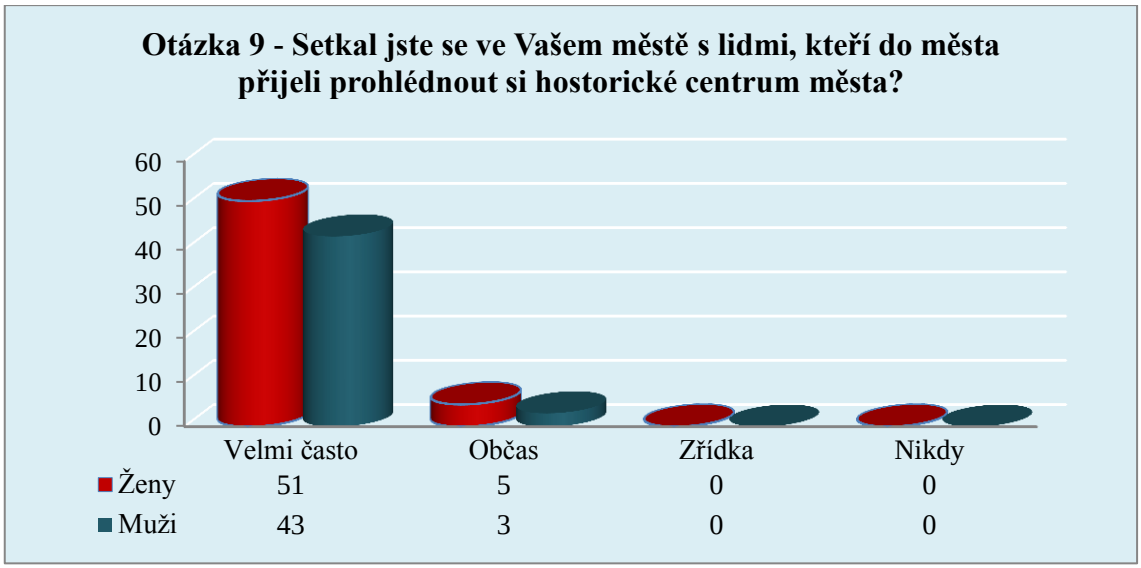
Graf č. 7: Přínos MPR pro město

Dohromady 88 lidí soudí, že vyhlášení MPR bylo rozhodně pro město přínosem. Soudí tak většinou podle vzhledu města a podle celkového dojmu, který na člověka působí. Sedm lidí vůbec nedokáže posoudit, pět si myslí, že to spíše nebylo přínosem a podle dvou vůbec ne, nesouhlasí s přílivem turistů do města v důsledku vyhlášení rezervace, viz Graf č. 8.

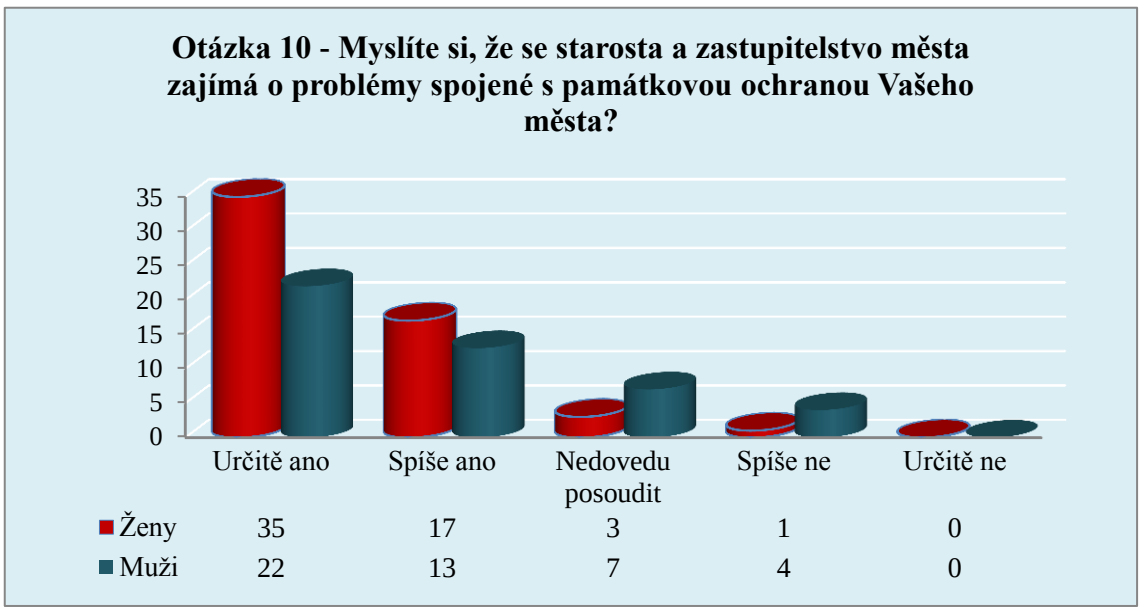
Graf č. 8: Program regenerace MPR a MPZ

Z celkového počtu dotazovaných respondentů, jak nám ukazuje Graf č. 8, třináct o tomto programu nikdy neslyšelo, 38 lidí jen tuší, čeho by se mohl týkat, ostatní odpověděli, že jde o obnovu infrastruktury historického centra města a sedmnáct z nich odpovědělo, že se jedná o finanční podporu majitelům památkově chráněných domů na obnovu z prostředků státu a města. Názory občanů se zde velmi liší, lidé vědí jen základní informace o rezervaci, bližší informace nemají, pouze obyvatelé, kteří se zajímají o tuto problematiku.

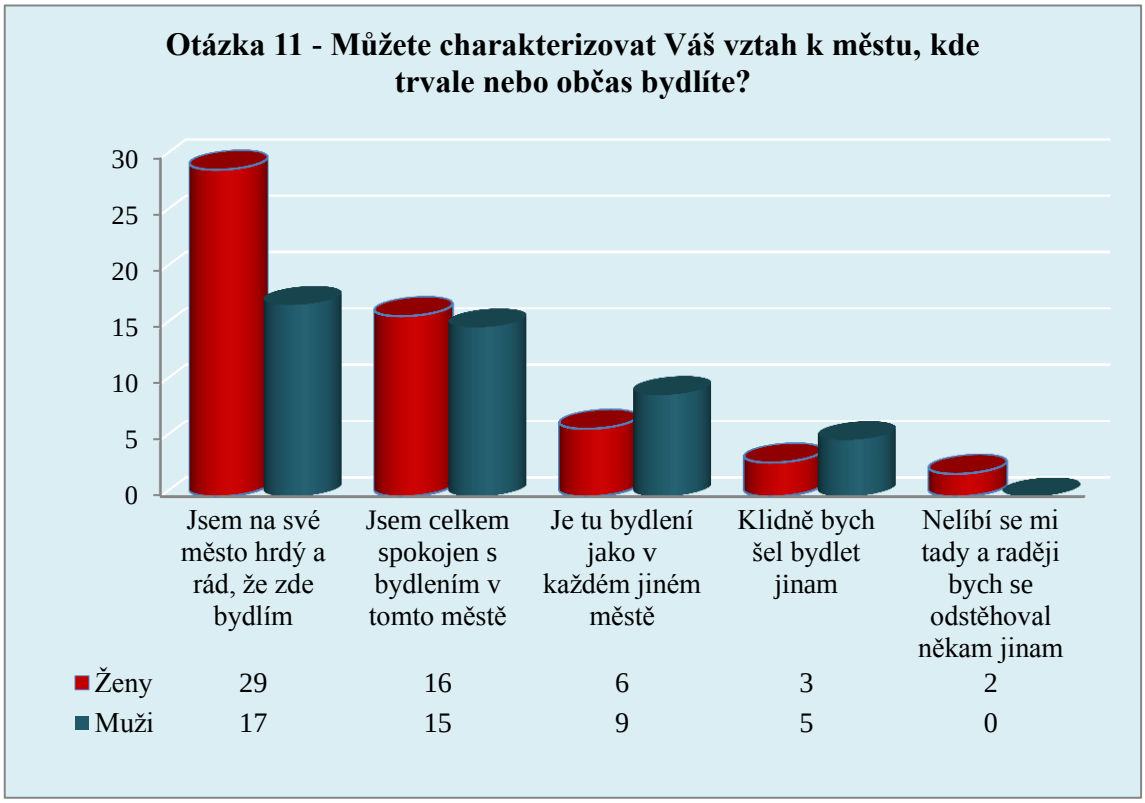
Graf č. 9: Setkání s turisty

Jelikož je Štramberk hojně navštěvovaný turisty, téměř každý obyvatel města se zde s nimi setkal, viz Graf č. 9, někteří velmi často (ti, co bydlí přímo v rezervaci, ale hlavně tedy lidé, kteří pracují v oblasti cestovního ruchu nebo v oblasti nabízených služeb turistům), někteří se s nimi setkávají jen občas (dojíždí do Štramberku za prací nebo bydlí dál od městské rezervace). Nikdo ale neodpověděl, že by se ve městě s turisty nikdy nesetkal.

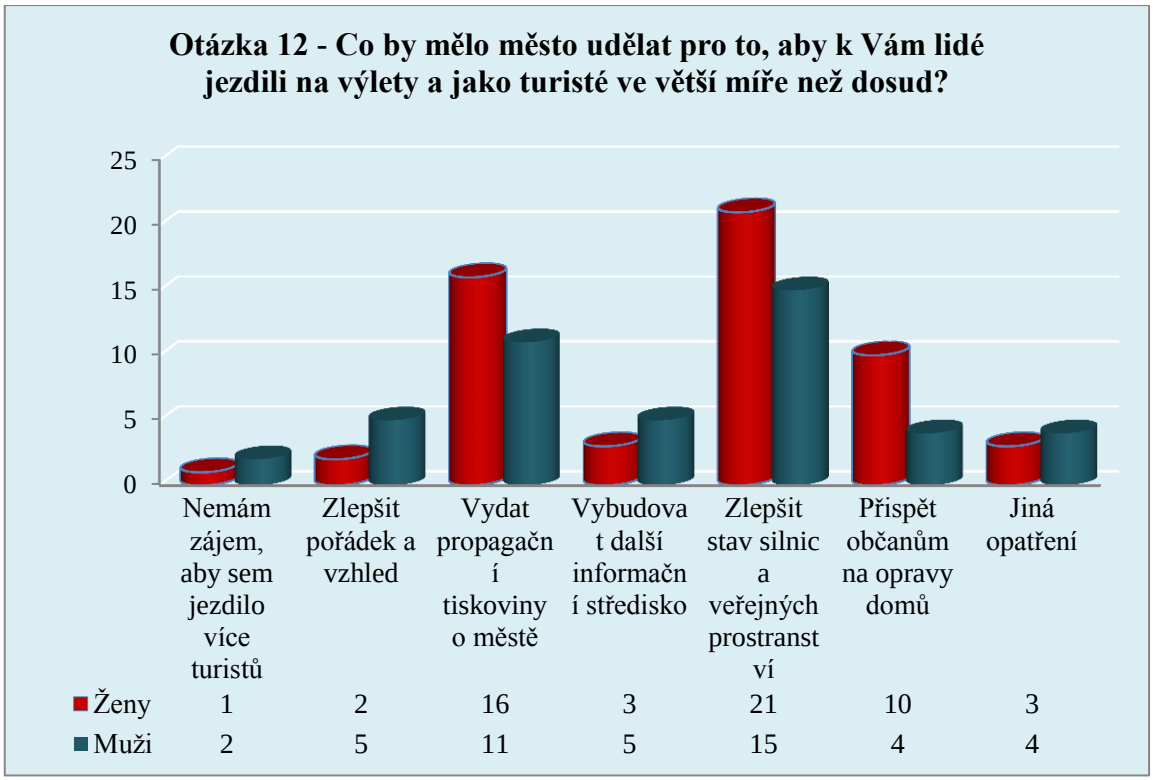
Graf č. 10: Zájem starosty a zastupitelstva o MPR

Z tohoto grafu (Graf č. 10) vyplývá, že si většina dotazovaných myslí, že se starosta společně se zastupitelstvem zajímá o problémy spojené s ochranou města, třicet lidí odpovědělo spíše ano, deset nedovede vůbec posoudit, pět spíše ne a nikdo si nemyslí, že by se starosta o problémy města vůbec nezajímal. Byl to právě starosta města, který usiloval a stále usiluje o zařazení města na seznam UNESCO. Zastupitelé také jednají s památkáři a snaží se získat pro město co největší dotace a příspěvky.

Graf č. 11: Charakteristika vztahu respondentů k městu

Podle Grafu č. 11 uvedlo necelých 50 % respondentů v dotazníkovém šetření, že jsou spokojeni s bydlením ve Štramberku a jsou na toto město hrdí, město se jim líbí a díky dalším rekonstrukcím stále vzkvétá, 31 je celkem spokojeno, patnáct lidí uvádí, že je zde bydlení jako v každém jiném městě, osm lidí by šlo klidně bydlet někam jinam a dvěma lidem se zde dokonce nelíbí. U posledních dvou odpovědí se jednalo spíše o mladší lidi, pro které není Štramberk dostatečně přitažlivé, atraktivní a zábavné město, ocenili by více zábavných zařízení pro mladé a více kulturních akcí pro tuto věkovou skupinu.

Graf č 12: Opatření pro město

U této otázky, viz Graf č. 12, se setkalo nejvíce odpovědí u oprav silnic a veřejných komunikací. Z vlastních zkušeností mohu posoudit, že stav místních komunikací je opravdu ve špatném stavu. Dále si lidé myslí, že je město málo propagované i přes velké snahy, město by mělo více přispívat občanům na opravy historických budov v osobním vlastnictví. Sedm lidí by uvítalo zlepšení vzhledu celé obce, tři lidé nestojí o to, aby do města jezdilo více turistů než dosud, osm lidí by vybudovalo nové a lepší informační centrum a sedm mělo jiná opatření:

- Postavit více parkovacích míst,
- dostavět chodníky tam, kde chybí.

Údaje o respondentech

Tabulka 3: Údaje o respondentech

Pohlaví	Žena	58
	Muž	46
Věk	Do 17 let	5
	18-25 let	31
	26-35 let	26
	36-45 let	19
	46-55 let	10
	56 a více	16
Vzdělání	Základní/vyučen	7
	Střední	58
	Vysokoškolské	42
Kde pracujete	Trvale zde nebydlím	13
	V tomto městě	64
	Dojíždím za prací	19
	Nepracuji	8
Zaměstnání	Zaměstnanec	52
	Soukromý podnikatel	11
	Domácnost/mateř. dovolená	6
	Student/studentka	20
	Nezaměstnaný	8
	V důchodu	7

11.1 Dotazník pro představitele městské samosprávy

Dotazník pro představitele města mi vyplnily pouze ženy. Zastávají funkce jako vedoucí oddělení kultury, sportu a cestovního ruchu, vedoucí finančního oddělení a jedna je referentkou státní správy a samosprávy. Všechny ženy jsou ve věku 36-45 let, dvě z nich mají vysokoškolské vzdělání a jedna středoškolské. Všechny pobývají na území města Štramberku, jedna v rozmezí 1-5 let, jedna 6-10 let a poslední zde pobývá více jak 30 let.

Na otázku, kdy byl Štramberk prohlášen MPR, mi dokázala přesně odpovědět jen jedna žena, a sice že to bylo v roce 1969, ostatní nevěděly. Město má zpracovanou nějakou územně-plánovací dokumentaci pro území MPR, u této otázky se shodly všechny

dotazované. Další otázkou bylo, zda má město zpracovaný nějaký strategický plán, nebo plán rozvoje města. Tady se odpovědi liší, jedna žena uvedla, že má plán z roku 2010 a dvě ženy se shodly na tom, že je teprve připravován. Shodné odpovědi ale uvedly u otázky, zda má město zpracovaný Program regenerace MPR. Město plán má a komise regenerace, která ve městě pracuje je v tomto směru velmi aktivní. Dvě ženy se domnívají, že vyhlášení historického jádra ve městě městskou památkovou rezervací bylo pro město přínosem, jedna uvádí, že spíše ano. Další otázkou bylo, jestli se dotazovaní zajímají o problémy spojené s památkovou ochranou města. Jedna žena uvedla určitě ano, jedna spíše ano a jedna tuto situaci nedovede posoudit.

Máte představu, jaké výhody to městu přináší? Jedna žena vůbec neodpovídala na otázky tohoto typu, jedna odpověděla, že má sice představu, ale neuvedla konkrétní příklad. Třetí žena jako výhodu napsala dotace a finanční příspěvky od ministerstva kultury a krajského úřadu, které městu poskytují. Jako velkou nevýhodu uvádí, že obyvatelé centra města, které je součástí městské památkové rezervace, musí žádat o souhlas s veškerými opravami svého domu památkový úřad, což bývá velmi zdlouhavé a navíc kritéria pro rekonstrukce jsou velmi přísná. Samotné respondentky ale nemají žádné osobní zkušenosti s jednáním o památkové ochraně s prověřeným městským úřadem ve Štramberku. Zkušenosti s jednáním o památkové ochraně města s památkovým úřadem, který má Štramberk na starost, bývají často komplikované a zdlouhavé, někdy dělají úřady i zbytečné obstrukce. Zkušenosti při spolupráci města s krajskými úřady bývají spíše dobré. Město Štramberk jedná přímo s ministerstvem kultury. Co by mělo město udělat, aby sem jezdilo více turistů? Mělo by vytvořit příznivé podmínky pro podnikání v obchodě a službách a věnovat se více marketingu. Pokud by město mělo více financí, investovalo by je na inzeráty v turistických novinách a průvodcích a na celkovou větší propagaci města. Na počet turistů si ale nestěžují, Štramberk je hojně navštěvované městečko.

11.2 Dotazník pro zástupce rezervace v Národním památkovém ústavu

Na třináct otázek mi také odpověděl zástupce rezervace v Národním památkovém ústavu ve věku mezi 46-55 lety s vysokoškolským vzděláním. Pracuje zde již v rozmezí 10-20 let a zastává funkci památkář-architekt.

Přesným datem vzniku památkové rezervace si nebyl úplně jistý, ale napsal správně, že se to stalo v roce 1969. Dotazovaný uvádí, že zastupitelstvo města se určitě zajímá o problémy spojené s památkovou rezervací. Výhodou, že se město stalo MPR, je odborný servis městu a jeho občanům, směřující k údržbě a zachování stavebního památkového fondu města dalším generacím. Nevýhodou by mohlo být občasné subjektivní rozhodování, záleží tedy na praktických a odborných znalostech a zkušenostech v oboru.

Obyvatelé města zaujímají postoj k zástupci rezervace naprosto kladný k jeho návštěvám, rozhodnutím a pokynům zcela shodný, alespoň u většiny akcí. Vzhledem ke složité situaci ve městě došlo několikrát i k naprostému nepochopení situace, což se vždy odrazilo k poškození památkových hodnot města. S vedením města měl respondent vždy korektní vztahy. Jednání o památkové ochraně s pověřenými městským úřady zodpovědnými za památkovou péči jsou asi stejná jako všude jinde, záleží hodně na povaze lidí. Ve Štramberku měl velmi špatné zkušenosti s příslušným pracovníkem Okresního úřadu v Novém Jičíně, který mnohdy rozhodoval naprosto svévolně a na odborná doporučení NPÚ nebral zřetel. Navíc ještě po zrušení Okresních úřadů tento člověk přešel na pozici výkonného orgánu pověřeného úřadu v Kopřivnici. S jednáním s Krajským úřadem o památkové ochraně neměl nikdy větší problémy.

Podle dotazovaného zástupce NPÚ bylo pro město Štramberk určitě přínosem vyhlášení městské památkové rezervace. S lidmi, kteří přijeli toto město navštívit a prohlédnout si historické památky, se setkal velmi častokrát.

Pro větší návštěvnost turistů a výletníků navrhuje dotazovaný, aby město dbalo více na vzhled a estetickou úroveň městských interiérů, parteru a především na vzhled památkově nechráněných objektů. Dotazovaný také uvádí, že z vlastních zkušeností si myslí, že je ve Štramberku návštěvníků až moc, proto problém v nedostatku zájmu o město ze strany veřejnosti rozhodně nevidí.

12 Život v roubenkách a problémy spojené s ním

Roubené chaloupky na první pohled působí jako chaloupky z pohádky, jako krásné historické budovy, které jsou nyní zapsané v seznamech jako památková rezervace. Realita je ale poněkud jiná. Pouhý návštěvník, turista či kolemjdoucí tuto stavbu může obdivovat, život v ní už je bohužel jiný. Chalupy bývají často prožrané červotoči a mívají prohnilé trámy. Památkové úřady se většinou zabývají vhledem chalupy a o zachování její historické podoby, samotný skutečný stav už je mnohdy nezajímá. Nesouhlasí s přestavbou a rekonstrukcí, kterými roubenky ztrácí své hodnoty. Památka by si měla udržet estetické cítění, řemeslnou zručnost našich předků a také jedinečný cit pro osazení do terénu a splynutí s ním. Podle památkářů jdou sice domy opravit tak, aby byly zachovány veškeré historické prvky a aby byly opraveny podle památkových zásad, aniž by byla poškozena původní architektura, musí se ale žádat speciálních povolení, tento proces bývá velmi komplikovaný a zdlouhavý. Finanční částky na takové opravy nebývají o moc vyšší než opravy normálních domů.

Obyvatelé města Štramberku mívají mnohdy jiný názor. Ve městě je v dnešní době přes 260 chráněných objektů, které jsou staré některé až tři sta let. Původně tyto chalupy vlastnilo město, později je začalo nabízet mladým rodinám, pod podmínkou, že je opraví, nenechají dále chátrat a budou je trvale obývat. Mladí lidé žádali o dotace, které jim přislíbil stát. Ve většině případu jim ale nebylo vyhověno, protože stát řekl, že domy neopravují, ale přestavují a zároveň staví jejich repliku. Památkáři také požadovali, aby v domě zůstaly původní trámy, které ale byly natolik prohnilé, že se nedaly použít. Na jednání s úřady si stěžují snad všichni, kteří se o opravy svých příbytků pokoušeli. Jednou památkáři poskytnou dotace, podruhé ne, jednou slíbí, ale nakonec nedodají.

Jedem místní obyvatel opravuje se svými syny už druhou roubenku. Kvůli nedostatku financí, které byly opět přislíbeny, musí své opravy zastavit. Veškeré plány však byly schváleny a dokonce i okna a dveře nechali přesně zhotovit podle požadavků v celkové hodnotě tři sta tisíc korun. Památkáři nejdříve chtěli polovinu částky majiteli zaplatit, pak ale couvli a řekli, že na ně nemá nárok.

Dalším případem je mladá rodina, která koupila roubenou chaloupku, chtěla ji postupně zrekonstruovat a následně se do ní nastěhovat. Stavba už byla téměř na spadnutí, proto potřebovala včasné opravy. Památkáři ale nakázali, že se celá chalupa musí rozebrat na kusy, ty očíslovat a následně všechno řádně zdokumentovat. Opět byly všechny trámy prohnilé, navíc napadené dřevokaznou houbou. Památkáři tentokrát povolili použít místo nepoužitelných trámů trámy nové. Při této rekonstrukci poskytli dotaci. V dalším roce, když chtěl majitel pokračovat v opravách, opět žádal o další dotace od státu. Ta mu tentokrát ale nebyla poskytnuta, protože památkáři prohlásili, že se jedná o novostavbu, neboť majitel nepoužil původní trámy. Dřevěná roubenka je přitom pořád vedená jako část památkové rezervace.

Jakýmikoliv úpravami, kvůli kterým musí obyvatelé Štramberku podstoupit mnoho žádostí, se rozumí i běžná výměna oken a střešní krytiny, opravy fasády nebo komína. Příslušné úřady musí žádat i lidé, kterých dům stojí v památkové rezervaci, i přesto že se nejedná o historický objekt. Ti, co nerespektují nařízení úřadů, dostávají vysoké finanční sankce. Proto téměř všichni vlastníci tyto podmínky raději plní. Památkáři se tímto způsobem snaží udržet památky živé a dále obyvatelné. [6]

13 SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
- Městská památková rezervace - Vybudované cyklostezky - Turistické trasy a naučné stezky - Rozvoj turistiky - Velký počet turistů - Celoroční využití - Velké množství nabídky služeb a atraktivit - Dobré možnosti ubytování - Bohaté kulturní akce	- Špatný stav komunikací - Nedostatek parkovacích míst - Nedostatek chodníků kolem komunikací - Malá propagace města - Zatíženost měst v největší sezóně - Malé příspěvky od státu na obnovu památek
Příležitosti	**Hrozby**
- Modernizace informačního centra - Další rozšíření cyklostezek a turistických tras - Rozšíření kulturních programů - Rozvoj dopravní infrastruktury - Rozvoj atraktivit v oblasti - Výstavba a rekonstrukce nových ubytovacích zařízení - Rozvoj hippoturistiky a venkovské turistiky - Podpora investorů - Více možností relaxace a odpočinku	- Chátrání památek - Nedostatek financí na obnovu a ochranu chráněných objektů - Snížení počtu turistů a jejich nezájem o památky - Zvyšující se ceny služeb - Nedostatečná propagace města

14 Zhodnocení a navrhovaná řešení

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 104 respondentů, 58 žen, 46 mužů, tři zástupci městského úřadu a jeden z Národního památkového ústavu v Ostravě. Dotazníky jsem posílala pomocí e-mailu nebo jsem je osloveným dávala osobně. Při osobním kontaktu mi byly někdy poskytnuty i další důležité informace pro mou práci. Všichni dotazovaní byli obyvateli města Štramberku, mnozí z nich přímo památkové rezervace. Nejvíce zde pobývají od 10 do 20 let. Všichni respondenti vědí o památkové rezervaci, do které město patří, někteří se o tuto skutečnost však vůbec nezajímají a naopak 31 dotazovaných ano. Městská památková rezervace přinesla mnohé výhody, o kterých téměř všichni něco tuší, někteří uváděli i konkrétní příklady. Stejně tak je tomu i u nevýhod, které ale byly podle výhod v menšině. Vyhlášení města MPR bylo tedy podle všech místních obyvatel spíše přínosem. Patnáct let je v České republice realizován Program regenerace MPR a MPZ, o kterém ale málokdo věděl, lidé spíše jen tuší, ale ve většině případů neví nic konkrétního. Nejvíce odpovídali, že se jedná o obnovu infrastruktury historického centra města. Jen dvanáct oslovených lidí se v minulosti setkalo při jednání s úřady s tím, že je část jejich města vyhlášena MPR. Jednalo se většinou při stavebních úpravách jejich domů nebo majetku, o které se musí vždy složitě žádat a řešení je velmi zdlouhavé. Vyhlášení města památkovou rezervací přispělo k přílivu turistů do tohoto malého moravskoslezského městečka. Nenajde se zde tedy nikdo, kdo by se někdy v minulosti s turisty nikdy nesetkal. Podle oslovených respondentů se starosta spolu se zastupitelstvem zajímá o problémy spojené s rezervací. Většina obyvatel je na své město právem hrdá. Najdou se zde i tací, kteří se životem v tomto malém městě spokojeni nejsou a šli by raději bydlet jinam.

I přesto, že cestovní ruch v Moravskoslezském kraji rok od roku klesá, o turisty ve Štramberku nemají nouzi a každý rok jich sem zavítá úctyhodný počet. Proto myslím, že by se Štramberáci (jak se obyvatelé města mezi sebou nazývají) měli zajímat spíše o celkový vzhled obce, než o propagaci města. Samozřejmě by ji neměli úplně zanedbat, ale snažit se, aby zůstala alespoň na úrovni na jaké je dosud.

Z průzkumů se turisté o tomto městě turisté dověděli nejčastěji z internetu, od přátel a příbuzných nebo bydlí v blízkosti a o městě ví.

Na prvním místě bych se snažila opravit silnice, které jsou v celém okolí ve velmi špatném stavu. Kolem silnic ve městě jsou jen úzké chodníky a v nepřehledných zatáčkách je nebezpečné zde chodit, dalším opatřením bych tedy doporučila úpravu chodníků. V největší sezóně, kdy sem jezdí nejvíce turistů, zde bývají velké problémy s parkováním, parkovacích míst je v celém městě nedostatek. Město se stará o celkový vzhled památkově chráněných domů, často jsou ale opomíjeny objekty, které do památkové rezervace nepatří, a proto jim nepřipadá taková pozornost jako těm ostatním objektům. Dbát by mělo město i na celkový vzhled města, starat se o pořádek v obci, o interiéry města, i přesto že na člověka na první pohled působí velmi dobrým dojmem.

Turisty do města nelákají pouze historické památky, ale také příroda, proto rozvoj dalších cyklistických stezek a nově značených turistických bude jen přínosem. S cestovním ruchem jsou spojeny i další důležité činnosti, které se svým rozvojem budou lákat více turistů. Jedná se například o ubytovací a stravovací zařízení. Na území města je jich sice dostatek, ale pokud by sem mělo jezdit více turistů, nemusely by jejich kapacity stačit. Mnoho lidí sem jezdí za odpočinkem, proto bych doporučila rozvoj možností pro relaxaci, postavit relaxační centra, wellness. Štramberk je kulturní město s dostatkem kulturních akcí každý rok, ale čím více takových akcí bude, tím více turistů bude mít o toto město zájem. Díky výsledkům dotazníků bych se snažila vylepšit povědomí občanů o městské památkové rezervaci, ve které žijí. Obyvatelé sice tuší některé informace, ale většina neví nic konkrétního. Navrhovala bych proto vydávání brožury nebo nějakého časopisu, ve kterém by se tyto informace mohli veškeré tyto informace obyvatelé dočíst. Ve štramberku vychází Štramberské noviny, tato příloha by mohla být jejich součástí.

15 ZÁVĚR

Město Štramberk, jedno ze tří památkových rezervací Moravskoslezského kraje, město archeologických nálezů, bohaté historie, roubené lidové architektury, město s nádhernou přírodou a také rodiště známých osobností. Takové je město Štramberk s laskavými obyvateli, prostě Štramberáky. Malé městečko se stále rostoucím potenciálem a s rozvíjejícím se cestovním ruchem. Podle výzkumů je toto město hojně navštěvované turisty, kteří sem rok od roku jezdí stále častěji.

Ve své bakalářské práci popisuji městskou památkovou rezervaci Štramberk, její důvod a datum vzniku, jak jsou chráněny památky, které jsou její součástí, finanční podpora státu na obnovu a zachování památkové rezervace. Cílem mé práce bylo zjistit postoje občanů a veřejné správy k regeneraci a významu pro cestovní ruch. Důležitou součástí bylo proto dotazníkové šetření, určené přímo pro obyvatele MPR, pro místní zastupitelstvo a pro zástupce této rezervace v Národním památkovém ústavu. Výsledky tohoto šeření byly stěžejní pro závěr mé práce. Tímto způsobem se mi podařilo získat názory obyvatel města, jejich návrhy na zlepšení, připomínky k životu ve městě. Cenné informace mi poskytli i zaměstnanci příslušných úřadů, bez kterých bych nemohla docílit závěrů této práce. Součástí je shrnutí dotazníků, navrhovaná řešení a SWOT analýza, která nám přiblíží slabé a silné stránky města, příležitosti a hrozby. Na závěr srovnávám tři památkové rezervace, které se nachází v Moravskoslezském kraji v těsné blízkosti Štramberku. Veškeré cíle, kterých jsem touto prací chtěla dosáhnout, byly podle mého názoru splněny.

V Moravskoslezském kraji se nachází tři městské památkové rezervace, Štramberk Nový Jičín a Příbor. Každá z těchto rezervací nabízí turistům trochu něco jiného a přesto něco výjimečného. Názory místních obyvatel všech tří rezervací jsou podle mých zjištěných informací velmi podobné, vycházela jsem ze dvou bakalářských prací, které již byly zpracovány. Snažila jsem se srovnat výsledky dotazníkových šetření, které již byly zpracovány. Pro všechna tři města bylo vyhlášení městskou památkovou rezervací přínosem, jsou to názory jak místních občanů, městského zastupitelstva, ale i zástupců rezervací v Národním památkovém ústavu. Všechny rezervace spojují názory na město jako takové. Mělo by se dbát více na celkový vzhled města a jeho

prostranství, velkým problémem je stav silnic v celém Moravskoslezském kraji, který trápí nejen místní obyvatele, ale i turisty, kteří se vydají za krásami místního okolí. Města by se mohla zviditelnit novými kulturními akcemi, zvýšením činnosti kulturního dění ve městě a vybudováním nových zábavních středisek především pro mladší obyvatele rezervací, kterým podobné vyžití v městech chybí. Zajímavé cíle lákají turisty nejvíce v letních měsících. Mohou zde mimo bohatou nabídku památek využít také sportovní areály, vyzkoušet tisícekilometrové cyklostezky a turistické značené stezky a navštívit letní festivaly konané ve všech třech městech.

Všechna města spojuje také nevědomost o památkových rezervacích. A to jak ze strany místních obyvatel, kteří většinou netuší o památkové ochraně, o programech na ochranu památek ale také o výhodách a nevýhodách, které s sebou přineslo vyhlášení města MPR, tak ze strany turistů. Celá tato oblast je málo propagovaná, shodují se na tom občané, zastupitelé i zaměstnanci Národního památkového ústavu. Do oblasti jezdí zejména obyvatelé Moravskoslezského kraje, lidé, kteří tuto oblast a přírodu dobře znají. Pro ostatní potenciální návštěvníky není tento kraj lákavým cílem, protože o něm mnoho lidí vůbec neví a netuší jaké přírodní krásy a historické objekty přitom tento kraj nabízí. Já sama pocházím z Prostějova vzdáleného necelých 90 km, tudíž ne moc daleko od této oblasti, a přesto jsem o těchto všech možnostech nevěděla, dokud jsem nezačala psát tuto práci. Poprvé v životě jsem navštívila město Štramberk, který na mě velice zapůsobil. Na mě jako na turistu působilo město velice dobrým dojmem, všude byl pořádek, upravené ulice, náměstí, krásné památky, které jsou právem zapsané v památkové ochraně, celé město je provoněné perníkem, který přispívá k jedinečné atmosféře celého města. Shoduji se ale s názorem obyvatel, kterým se nelíbí stav silnic, chodníků kolem nich a nedostatek parkovacích míst. I přes tyto „malé“ nedostatky patří Štramberk mezi jedno z nejkrásnějších měst v České republice, které jsem navštívila. Je to město něčím úplně jiné od všech ostatních a podobné jsem u nás neviděla, možná právě proto na mě tak zapůsobilo. Z tohoto důvodu je škoda, že je město málo propagované a tímto ochuzené o další a další turisty.

POUŽITÉ ZDROJE

Tištěné zdroje:

[1] ADAMEC, Josef. *Štramberk v zrcadlech času.* Štramberk: Šmíra print, 2008. 328 s. ISBN 978-80-254-2277-9.

[2] KUČA, Karel. *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*: Libri, 2004. 900 s. ISBN 80-7277-040-3.

[3] Lašská naučná stezka. *Průvodce Lašskou naučnou stezkou*. 2006, 1, s. 17.

[4] MICHNOVÁ, Věra a kol. *Štramberk-Moravský betlém*. Štramberk: Šmíra print, 2009. 321 s. ISBN 978-80-254-4522-8.

[5] MICHNOVÁ, Věra; MARKOVÁ, Libuše. Štramberk měl štěstí na podnikatele. *Moderní obec*. 2008, roč. 14, č. 4, s. 26. ISSN 1211-0507.

[6] MUSIL, Josef. Štramberk: Historický klenot. *Týdeník vlády ČR: Veřejná správa*. 2002, roč. 13, č. 18, s. 26-27. ISSN 0027-8009.

[7] RITTER, William. *Československá rezervace a národní park Štramberk-Kotouč*. Štramberk: Odbor klubu ČT, 1920. 56 s.

[8] TANNER, Matěj. *Hora Olivetská*. Brno: vyd. Host, 2001. 224 s. ISBN 80-7294-034-1.

Elektronické zdroje:

[9] *Beskydy* [online]. 2011 [cit. 2011-05-10]. Kostel sv. Jana Nepomuckého. Dostupné z WWW: <http://zajimavosti.beskydy.cz/content/beskydy-historicke-zajimavosti-cirkevni-stavby-sakralni-objekty-kostel-sv-jana-nepomuckeho-ve-stramberku.aspx>.

[10] *Blansko* [online]. 2007 [cit. 2011-05-01]. Životopis Karla Jaroslava Maška. Dostupné z WWW: <http://www.blansko.cz/clanky/07/03/karel-jaroslav-maska.php>.

[11] *Hrady* [online]. 2011 [cit. 2011-04-11]. Kamenárka. Dostupné z WWW: <http://www.hrady.cz/index.php?OID=6266>.

[12] *Kopřivnice* [online]. 2008 [cit. 2011-04-11]. Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností. Dostupné z WWW: <http://www.koprivnice.cz/urad/pamatkova_pece/Zasady_Programu_ORP.pdf>.

[13] *Lašská brána* [online]. 2011 [cit. 2011-05-01]. Národní sad. Dostupné z WWW: <http://www.lasska-brana.cz/cz/stramberk/-cl107.html>.

[14] *Marketingová strategie rozvoje CR ve moravskoslezském kraji* [online]. 2009 [cit. 2011-03-16]. Cestovní tuch. Dostupné z WWW: <verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/zip/mscr_13072009.pdf>.

[15] *Ministerstvo kultury* [online]. 2007 [cit. 2011-04-23]. Dotační programy ministerstva kultury. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/dotacni-programy-mk-18061/>.

[16] *Ministerstvo kultury* [online]. 2007 [cit. 2011-04-08]. Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=429>.

[17] *Ministerstvo kultury* [online]. 2007 [cit. 2011-04-08]. Výzkumné programy Ministerstva kltury. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/vyzkum-a-vyvoj/vyzkumne-programy-ministerstva-kultury-na-roky-2006-2011-2339/>.

[18] *Moravskoslezský kraj* [online]. 2010 [cit. 2011-04-14]. Kulturní památky Moravskoslezského kraje. Dostupné z WWW: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/pamatkova_pece_uvod.html>.

[19] *Moravskoslezský kraj* [online]. 2010 [cit. 2011-04-14]. Vyhlášení Štramberku městskou památkovou rezervací. Dostupné z WWW: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/>.

[20] *Národní památkový ústav* [online]. 2011 [cit. 2011-04-16]. Památkový zákon. Dostupné z WWW: <http://www.npu.cz/pro-odborniky/pamatky-a-pamatkova-pece/zakony-mezinarodni-dokumenty/zakon-o-statni-pamatkove-peci/>.

[21] *Památková péče v ČR* [online]. 2011 [cit. 2011-04-03]. Vznik a vývoj památkové péče. Dostupné z WWW: <http://www.dotace-na-pamatky.cz/admin/admin_cont/upload/pages_files/Historie_pamatkove_pece_v_CR.pdf >.

[22] *RIS* [online]. 2011 [cit. 2011-04-11]. Štramberská Trúba. Dostupné z WWW: <http://www.risy.cz/cs/turisticke-ris/beskydy-cz/pametihodnosti/historicke-pamatky/#o5>.

[23] *Štramberk* [online]. 2006 [cit. 2011-04-11]. Historie Štramberku. Dostupné z WWW: <http://www.stramberk.cz/historie/>.

[24] *Štramberk* [online]. 2006 [cit. 2011-03-09]. Štramberské náměstí. Dostupné z WWW: <http://www.stramberk.cz/historie/?akce=cz/pamatky>.

[25] *Turistik* [online]. 2011 [cit. 2011-03-18]. Jeskyně Šipka. Dostupné z WWW: <http://www.turistik.cz/cz/kraje/moravskoslezsky-kraj/okres-novy-jicin/stramberk/jeskyne-sipka/>.

[26] *Vývoj Památkové péče v českých zemích* [online]. 2011 [cit. 2011-04-03]. Památková péče. Dostupné z WWW:http://www.pamatkovapece.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=73&Itemid=9

[27] *Štramberské památky* [online]. 2006 [cit. 2011-03-15]. Štramberk. Dostupné z WWW: http://stramberk.infomorava.cz/encyklopedie/objekty

[28] *Rezervace Štramberk* [online]. 2011 [cit. 2011-02-24]. Město Štramberk. Dostupné z WWW: http://www.mesto-stramberk.cz/mesto-stramberk.php

[29] *Památky města Štramberku* [online]. 2006 [cit. 2011-02-24]. Dostupné z WWW: http://www.stramberk.cz/

[30] *Štramberk* [online]. 2006 [cit. 2011-04-30]. Štramberk. Dostupné z WWW: <http://www.stramberk.info/encyklopedie/objekty>.

[31] *Zdeněk Burian* [online]. 2011 [cit. 2011-05-01]. Životopis Zdeňka Buriana. Dostupné z WWW: <http://burianzdenek.cz/>.

[32] KNOTKOVÁ, Ludmila . *MPR a její regenerace, postoje návštěvníků a turistů : Nový Jičín*. Jihlava, 2009. Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická Jihlava.

[33] PEŠTOVÁ, Ingrid. *MPR postoje občanů a veřejné správy k regeneraci a významu pro cestovní ruch : Příbor*. Jihlava, 2008. Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická Jihlava.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Město Štramberk 11
Obrázek 2: Štramberská Trúba 13
Obrázek 3: Štramberské náměstí 15
Obrázek 4: MUDr. Adolf Hrstka 19
Obrázek 5: Štramberské uši 21
Obrázek 6: Lašská naučná stezka 214
Obrázek 7: Roubené chaloupky 31
Obrázek 8: Ulice Dolní Bašta 31

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Seznam ulic s roubenými domy 30
Tabulka 2: Předpokládané výdaje na výzkumné programy MK v letech 2006-2011 36
Tabulka 3: Údaje o respondentech 47

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Vztah respondentů k jejich městu 38
Graf 2: Délka pobytu ve městě Štramberku 39
Graf 3: Prohlášení Štramberku za MPR 39
Graf 4: Výhody MPR 40
Graf 5: Nevýhody MPR 41
Graf 6: Setkání s úřady 42
Graf 7: Přínos MPR pro město 122
Graf 8: Program regenerace MPR a MPZ 43
Graf 9: Setkání s turisty 44
Graf 10: Zájem starosty a zastupitelstva o MPR 44
Graf 11: Charakteristika vztahu respondentů k městu 45
Graf 12: Opatření pro město 46

PŘÍLOHY

Příloha A – Seznam památek na území městské památkové rezervace

Příloha B – Dotazníky

- B. 1 - Dotazník pro obyvatele městské památkové rezervace
- B. 2 - Dotazník pro představitele samosprávy zastupitelstva městské památkové rezervace
- B. 3 – Dotazník pro zastupitele rezervace v Národním památkovém ústavu

Příloha C – mapa Moravskoslezského kraje s vyznačenými MPR a dalšími jinak chráněnými objekty

Příloha D

- D. 1 - Přehled objemu finančních prostředků po jednotlivých letech (1993-2009) ze státního rozpočtu na ochranu a rekonstrukci památek
- D. 2 - Dotace na obnovu kulturních památek v moravskoslezském kraji z Programu regenerace MPR a MPZ
- D. 3 – Dotace na obnovu kulturních památek v Moravskoslezském kraji z rozpočtu okresních úřadů, obcí s rozšířenou působností a dotačních programů MK

Příloha E - Souhrnný přehled kulturních památek a památkově chráněných území v jednotlivých okresech Moravskoslezského kraje

Příloha A - Seznam památek na území městské památkové rezervace

Část obce	čp.	Památka	Ulice, náměstí/umístění
Štramberk	čp.	hrad Trúba, Jaroňkova útulna, Hrstkova chata	
Štramberk		kostel sv. J. Nepomuckého	nám.
Štramberk		kaplička	ul. Na Horní Baště
Štramberk		kaplička	ul. Zauličí
Štramberk		zvonice	ve svahu pod zříceninou hradu Trúba
Štramberk		městské opevnění	
Štramberk		krucifix	před kostelem
Štramberk		socha sv. J. Nepomuckého	ul. Kopec
Štramberk		studna	Kopec, u čp. 92
Štramberk		studna	u čp. 509
Štramberk	5	městský dům	Náměstí
Štramberk	6	městský dům	Náměstí
Štramberk	7	měšťanský dům	Náměstí
Štramberk	12	měšťanský dům	Náměstí
Štramberk	14	městský dům	Náměstí
Štramberk	30	městský dům	Náměstí
Štramberk	31	městský dům	Náměstí
Štramberk	36	městský dům	Náměstí
Štramberk	41	venkovská usedlost	Za náměstím
Štramberk	49	městský dům s baštou	ul. Kopec (Padol)
Štramberk	51	venkovská usedlost	Padol
Štramberk	57	venkovská usedlost	Padol
Štramberk	58	venkovská usedlost	Padol
Štramberk	88	venkovská usedlost	Zauličí
Štramberk	90	venkovská us dlost	Na Dolní Baště
Štramberk	97	venkovská usedlost	Jaroňkova
Štramberk	99	venkovská usedlost	Jaroňkova
Štramberk	100	venkovská usedlost	Jaroňkova
Štramberk	101	venkovská usedlost	Jaroňkova
Štramberk	102	venkovská usedlost	Jaroňkova
Štramberk	103	městský dům s baštou	Jaroňkova ul.
Štramberk	105	venkovská usedlost	Jaroňkova
Štramberk	106	venkovská usedlost	Jaroňkova
Štramberk	107	městský dům	Kopec
Štramberk	111	venkovská usedlost	Zauličí
Štramberk	116	venkovská usedlost	Padol
Štramberk	123	městský dům - roubený	Vrchní Cesta
Štramberk	127	venkovská usedlost	Vrchní
Štramberk	196	venkovská usedlost	Zauličí
Štramberk	197	venkovská usedlost	Zauličí
Štramberk	199	venkovská usedlost	Zauličí
Štramberk	206	venkovská usedlost	Dolní
Štramberk	207	venkovská usedlost	Plaňava
Štramberk	209	venkovská usedlost	Plaňava
Štramberk	211	venkovská usedlost	Plaňava
Štramberk	213	venkovská usedlost	Plaňava
Štramberk	215	venkovská sedlost	Dolní
Štramberk	216	venkovská usedlost	Dolní

Štramberk	217	venkovská usedlost	Plaňava
Štramberk	220	venkovská usedlost	Dolní
Štramberk	223	venkovská usedlost	Dolní
Štramberk	224	venkovská usedlost	Dolní
Štramberk	225	venkovská usedlost	Dolní
Štramberk	241	venkovská usedlost	Zauličí
Štramberk	258	venkovská usedlost	Dolní Bašta
Štramberk	264	venkovská usedlost	Dolní Bašta
Štramberk	266	venkovská usedlost	Dolní Bašta
Štramberk	272	venkovská usedlost	Dolní Bašta
Štramberk	273	venkovská usedlost	Dolní Bašta
Štramberk	274	venkovská usedlost	Dolní Bašta
Štramberk	275	venkovská usedlost	Dolní Bašta
Štramberk	276	venkovská usedlost	Dolní Bašta
Štramberk	278	venkovská usedlost	Dolní Bašta
Štramberk	280	venkovská usedlost	Horní Bašta
Štramberk	288	venkovská usedlost	Horní Bašta
Štramberk	290	venkovská usedlost	Horní Bašta
Štramberk	291	venkovská usedlost	Horní Bašta
Štramberk	292	venkovská usedlost	Horní Bašta
Štramberk	293	venkovská usedlost	Horní Bašta
Štramberk	294	venkovská usedlost	Horní Bašta
Štramberk	295	venkovská usedlost	Horní Bašta
Štramberk	296	venkovská usedlost	Horní Bašta
Štramberk	297	venkovská usedlost	Horní Bašta
Štramberk	298	venkovská usedlost	Horní Bašta
Štramberk	299	venkovská usedlost	Horní Bašta
Štramberk	301	venkovská usedlost	Horní Bašta
Štramberk	302	měšťanský dům	Horní Bašta
Štramberk	303	venkovská usedlost	Horní Bašta
Štramberk	304	městský dům - roubený	Horní Bašta
Štramberk	305	městský dům - roubený	Horní Bašta
Štramberk	307	městský dům s Horní baštou	Horní Bašta
Štramberk	322	venkovská usedlost	Plaňava
Štramberk	324	venkovská usedlost	Dolní
Štramberk	325	venkovská usedlost	Na horní baště
Štramberk	327	venkovská usedlost	Dolní
Štramberk	335	venkovská usedlost	Zauličí
Štramberk	337	venkovská usedlost	Zauličí
Štramberk	341	venkovská usedlost	Dolní
Štramberk	352	venkovská usedlost	Dolní
Štramberk	355	venkovská usedlost	Dolní
Štramberk	356	venkovská usedlost	Dolní
Štramberk	357	venkovská usedlost	Jaroňkova
Štramberk	413	venkovská usedlost	Plaňava
Štramberk	418	venkovská usedlost	Plaňava
Štramberk	420	venkovská usedlost	Pod zvonicí
Štramberk	456	jatka městská, se studnou	Zauličí

Zdroj:http://monumnet.npu.cz/chruzemi/list.php?IdCis=RM%2C38&oTypy%5B0%5D=RM&Limit=25

Příloha B - Dotazníky

D O T A Z N Í K (B. 1)

PRO OBYVATELE MĚSTSKÝCH PAMÁTKOVÝCH REZERVACÍ A ZÓN

1. Jaký je Váš vztah k tomuto městu?

mám zde trvalé bydliště a bydlím zde ve vlastním domě (bytě)	mám zde trvalé bydliště a bydlím zde v nájmu	jsem vlastníkem rekreačního objektu	Jiný *)

**) Pokud vztah k městu je jiný (např. návštěvě příbuzných, na výletě, dovolené apod.), nepokračovat v rozhovoru..*

2. Jak dlouho již v tomto městě pobýváte (trvale nebo přechodně)?

do 1 roku	1 – 5 let	6-10 lete	10 -20 let	20 -30 let	nad 30 let

3. Víte o tom, že historická část Vašeho města byla prohlášena před časem městskou památkovou rezervací (městskou památkovou zónou)?

vím o tom a zajímám se	mám o tom povědomí	dozvídám se o tom poprvé	ani mne to nezajímá

4. Máte představu, jaké výhody to Vašemu městu přináší?

nevím	tuším, ale nevím nic konkrétního	vím, jako příklad uvedu……

5. Máte představu, jaké nevýhody to Vašemu městu přináší?

nevím	tuším, ale nevím nic konkrétního	vím, jako příklad uvedu……

6. Setkal jste se již při jednání s úřady s tím, že část Vašeho města je prohlášena městskou památkovou rezervací (městskou památkovou zónou)?

ano	ne	pokud ano, v jaké souvislosti?.....

7. Domníváte se, že prohlášení části Vašeho města městskou památkovou rezervací (zónou) bylo pro Vaše město přínosem?

určitě ano	spíše ano	nedovedu posoudit	spíše ne	určitě ne

8. Již 15 let je v České republice realizován Program regenerace městských památkových rezervací a zón. Máte představu o tom, čeho se tento program týká?

nikdy jsem o něm neslyšel	tuším, čeho by se mohl týkat	jde o obnovu infrastruktury historického centra města (ulice, kanalizace atd.)	jde o finanční podporu majitelům památkově chráněných domů na obnovu z prostředků státu a města

9. Setkal jste se ve Vašem městě s lidmi, kteří do města přijeli prohlédnout si historické centrum města?

velmi často	občas	zřídka	nikdy

10. Myslíte si, že se starosta a zastupitelstvo města zajímá o problémy spojené s památkovou ochranou Vašeho města?

určitě ano	spíše ano	nedovedu posoudit	spíše ne	určitě ne

11. Můžete charakterizovat Váš vztah k městu, kde trvale nebo občas bydlíte?

jsem na své město hrdý a rád, že zde bydlím	jsem celkem spokojen s bydlením v tomto městě	je tu bydlení jako v každé jiném městě	klidně bych šel bydlet jinam	nelíbí se mi tady a raději bych se odstěhoval někam jinam

12. Co by mělo Vaše město udělat pro to, aby k Vám lidé jezdili na výlety a jako turisté ve větší míře než dosud? (maximálně tři odpovědi)

nemám zájem, aby sem jezdilo více turistů	zlepšit pořádek a vzhled	vydat propagační tiskoviny o městě	vybudovat další informační středisko	zlepšit stav silnic a veřejných prostranství
přispět občanům na opravy domů	jiná opatření, která?....			

13. Údaje o Vás:

pohlaví	muž	žena					
věk	do 17 let	18-25	26-35	36-45	46-55	56 a více	
vzdělání	základní/vyučen		střední		vysokoškolské		
kde pracujete	trvale zde nebydlím		v tomto městě		dojíždím za prací	nepracuji	
zaměst-nání	zaměstna-nec	soukromý podnikatel	v domácnosti, mateřská dovolená	Student (ka)	v důchodu	nezamě st-naný	

D O T A Z N Í K (B. 2)

PRO PŘEDSTAVITELE SAMOSPRÁVY MĚSTSKÝCH PAMÁTKOVÝCH REZERVACÍ A ZÓN

Název města…….

Jde o: a) městkou památkovou rezervaci (MPR) b) městskou památkovou zónu (MPZ)

1. Jakou funkci v obci zastáváte?

starosta	místostarosta	tajemník	jiná……..

2. Jak dlouho již v tomto městě pobýváte?

do 1 roku	1 – 5 let	6-10 lete	10 -20 let	20 -30 let	nad 30 let

3. V kterém roce bylo historické centrum města prohlášeno MPR nebo MPZ?

bylo to v roce……	nevím

4. Má Vaše města zpracovanou nějakou územně-plánovací dokumentaci pro území MPR nebo MPZ?

územní plán	regulační plán	urbanistickou studii	jiný typ územně-plánovací dokumentace

5. Má Vaše město zpracovanou nějaký strategický plán, nebo plán rozvoje města?

má plán z roku…	je připravován	uvažujeme o jeho zpracování

6. Má Vaše město zpracován Program regenerace MPR (MPZ) ?

má plán	je připravován	uvažujeme o jeho zpracování

7. Pracuje ve Vašem městě komise regenerace a jak?

ano a je velmi aktivní	ano, ale její práce je formální	ne, ale uvažujeme o jejím zřízení	ne a ani nám nechybí

8. Domníváte se, že prohlášení historického centra Vašeho MPR (MPZ) bylo pro Vašeho města přínosem?

určitě ano	spíše ano	nedovedu posoudit	spíše ne	určitě ne

9. Myslíte si, že se zajímáte o problémy spojené s památkovou ochranou Vašeho města?

určitě ano	spíše ano	nedovedu posoudit	spíše ne	určitě ne

10. Máte představu, jaké výhody to (myšleno památková ochrana) Vašemu městu přináší?

……

11. Máte představu, jaké nevýhody to (myšleno památková ochrana) Vašemu městu přináší?

……

12. Jaké máte zkušenosti s jednáním o památkové ochraně Vašeho s Vašim pověřeným městským úřadem?

……

13. Jaké máte zkušenosti s jednáním o památkové ochraně Vašeho města s památkovým úřadem, který má Vaše město na starost?

……

14. Jaké máte zkušenosti s jednáním o památkové ochraně Vašeho města s Krajským úřadem?

……

15. Setkal jste se ve Vašem městě s lidmi, kteří do Vašeho města přijeli prohlédnout si historické stavby?

velmi často	občas	zřídka	nikdy

16. Co by měla Vašeho města udělat pro to, aby k Vám lidé jezdili na výlety a jako turisté?

……

17. Údaje o Vás:

pohlaví	muž	žena					
věk		do 17 let	18-25	26-35	36-45	46-55	56 a více
vzdělání		základní/vyučen		střední		vysokoškolské	

Místo: *Tazatel:* *Datum:*

D O T A Z N Í K (B. 3)

PRO PŘEDSTAVITELE POBOČKY NÁRODNÍHO PAMÁTKOVÉHO ÚSTAVU V DANÉM KRAJI ZODPOVĚDNÉHO ZA DANOU MPR(Z)

Název města, za které je pracovník NPÚ zodpovědný …….

1. **Jakou funkci v Národním památkovém ústavu zastáváte?.....**
2. **Jak dlouho již v ústavu pracujete?**

do 1 roku	1 – 5 let	6-10 lete	10 -20 let	nad 20 let

3. **V kterém roce byla ve Vámi spravované město prohlášeno MPR nebo MPZ? ……(nebo nevím)**
4. **Myslíte si, že se představitelé tohoto města se zajímají o problémy spojené s jeho památkovou ochranou?**

určitě ano	spíše ano	nedovedu posoudit	spíše ne	určitě ne

5. **Podle Vašeho názoru, jaké výhody to (myšleno památková ochrana) městům přináší?**

……

6. **Podle Vašeho názoru, jaké nevýhody to (myšleno památková ochrana) městu přináší?**

……

7. **Jaké postoje zaujímají obyvatelé tohoto města k Vašim návštěvám, pokynům a rozhodnutím?**

…….

8. **Jaké postoje zaujímají představitelé tohoto města k Vašim návštěvám, pokynům a rozhodnutím?**

…….

9. **Jaké máte zkušenosti s jednáním o památkové ochraně s pověřenými městským úřady zodpovědnými za památkovou péči?**

……

10. **Jaké máte zkušenosti s jednáním o památkové ochraně s Krajským úřadem?**

……

11. **Domníváte se, že prohlášení Vámi spravované MPR nebo MPZ byla pro toto město přínosem?**

určitě ano	spíše ano	nedovedu posoudit	spíše ne	určitě ne

12. **Setkal jste se v tomto městě s lidmi, kteří do tohoto města přijeli prohlédnout si historické stavby?**

velmi často	občas	zřídka	nikdy

13. **Co by uvedené město mělo udělat pro to, aby tam jezdilo více turistů a výletníků?**

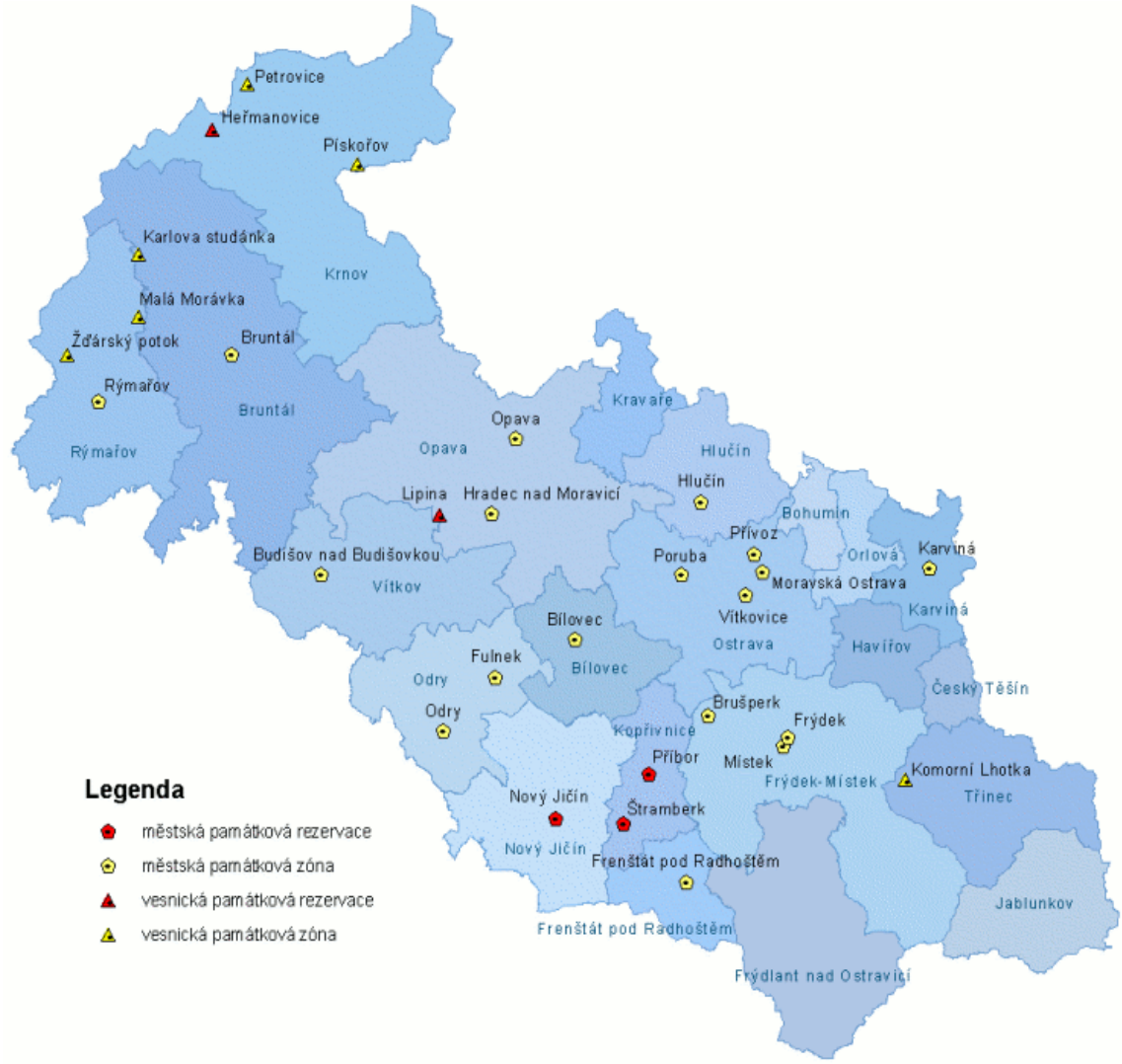
……

14. **Údaje o Vás:**

pohlaví	muž	žena					
věk		do 17 let	18-25	26-35	36-45	46-55	56 a více
vzdělání		základní/vyučen		střední		Vysokoškolské	

Místo: *Tazatel:* *Datum:*

Příloha C - mapa Moravskoslezského kraje s vyznačenými MPR a dalšími jinak chráněnými objekty

Zdroj: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/pamatkove_rezervace.html

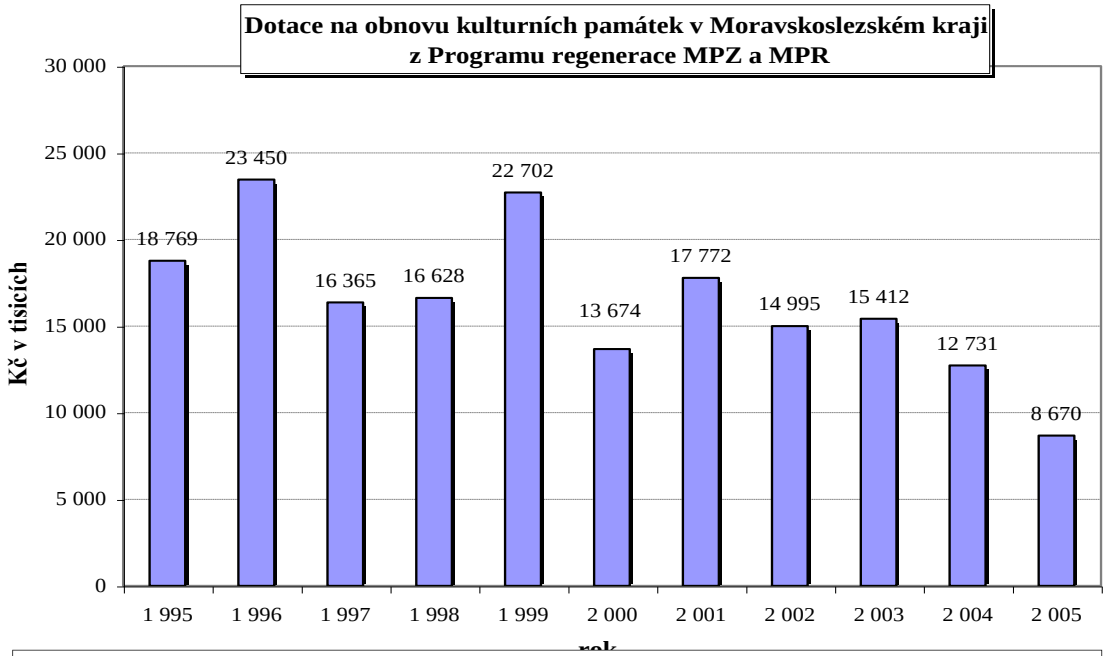
Příloha D

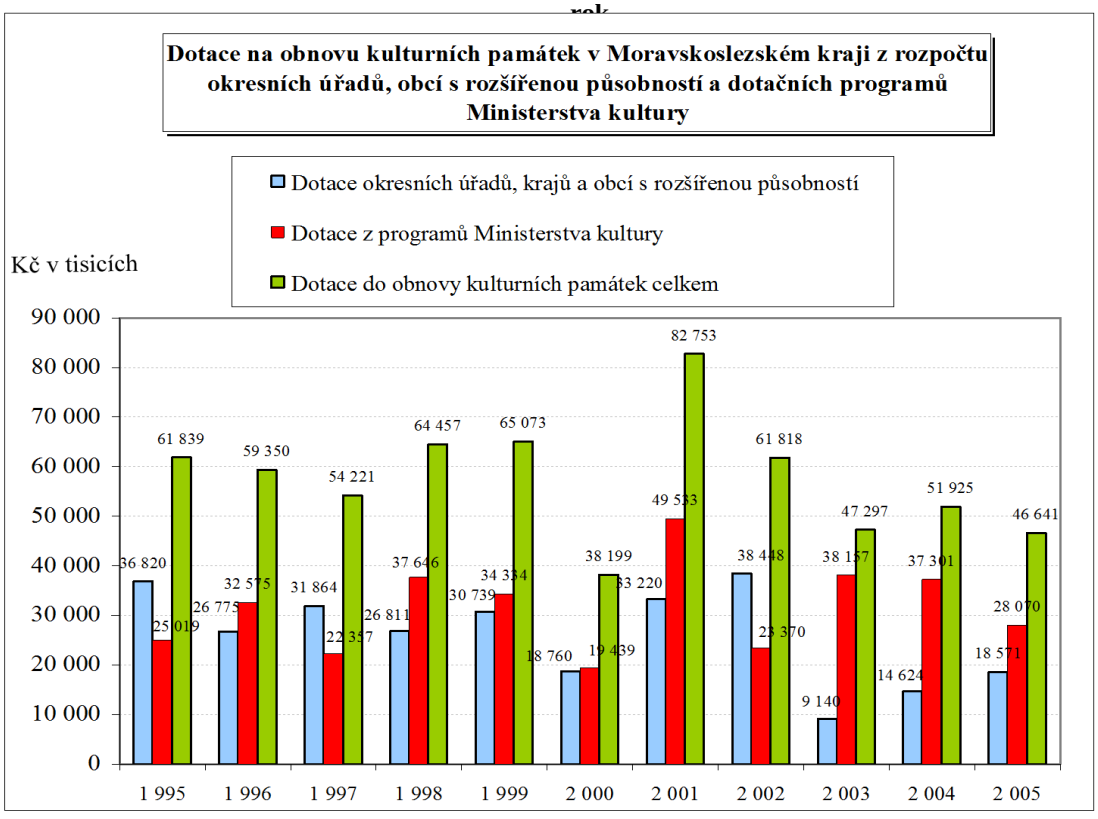
D. 1 Přehled objemu finančních prostředků po jednotlivých letech:

Rok	Objem fin. prostředků ve státním rozpočtu v Kč	Počet památek, na něž byl Program použit	Celkové náklady na obnovu těchto památek v Kč
1993	80 mil.	136	*
1994	275 mil.	449	723 mil.
1995	300 mil.	570	773 mil.
1996	350 mil.	672	841 mil.
1997	350 mil. (po restrikcích 292,5 mil.)	686	868 mil.
1998	320 mil.	649	868 mil.
1999	320 mil. (po restrikcích 302,4 mil.)	747	790 mil.
2000	320 mil.	637	716 mil.
2001	300 mil.	748	780 mil.
2002	240 mil.	714	744 mil.
2003	175 mil.	627	621 mil.
2004	235 mil.	879	742 mil
2005	160 mil.	735	369 mil.
2006	160 mil.	742	417 mil.
2007	161,5	712	444 mil.
2008	145,7mil.	564	428 mil.
2009	150 mil.	621	369 mil.
Celkem	**3 967 mil.**	**10 767**	**10 493 mil.**

Zdroj: http://www.shscms.cz

D. 2 a D. 3

Zdroj:http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/assets/pamatky/koncepce_podpory_pamat_pece.pdf

Příloha E

Souhrnný přehled kulturních památek a památkově chráněných území v jednotlivých okresech Moravskoslezského kraje									
Okres	**NKP nemovité**	**NKP movité**	**MPR**	**VPR**	**MPZ**	**VPZ**	**OP**	**Celkový počet rejstř. čísel nemovitých***	**Celkový počet movitých*****
Bruntál	2	-	-	1	2	5	6	436	1251
Frýdek-Místek	1	-	-	-	3	1	6	302	411
Karviná	1	-	-	-	1	-	4	128	214
Nový Jičín	2	1	3	-	4	-	2	525	498
Opava	3	-	-	1	4	-	11	350	730
Ostrava	4	-	-	-	4	-	7	322	252
Celkem	**13**	**1**	**3**	**2**	**18**	**6**	**36**	**2062**	**3356**

Zdroj: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/pamatkova_pece_uvod.html